

SUUNNITELMA LIIKENNETURVALLISUUSPÄIVÄN TOTEUTTAMISEEN ESIKOULUIKÄISILLE

Ulla Kurhela ja Sofia Laukkanen

9/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Kurhela Ulla ja Laukkanen Sofia	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Suunnitelma liikenneturvallisuuspäivän toteuttamiseen esikouluikäisille	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Peltonen Pasi ja Mäkelä Arja	Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä suunnitelma liikenneturvallisuuspäivän pitämiseen esikouluikäisille. Tavoitteena oli tuoda lasten tietoisuuteen yleisimpien liikennemerkkien merkitystä erilaisin keinoin, sekä polkupyöräilyyn ja polkupyörän kuntoon liittyvää tietoisuutta 1.6.2020 uudistunutta tieliikennelakia hyödyntäen. Työn tuotteina syntyi liikenneturvallisuuspäiväsuunnitelma sekä polkupyörän katsastuskortti.</p> <p>Suunnitelma on testattu Lopella Launosten päiväkodin esikoululaisille elokuussa 2020. Päivään sisältyi kolme rastia, joista ensimmäisessä perehdyttiin pyöräilykypärän oikeaoppiseen kiinnittämiseen. Toinen ja kolmas rasti toteutettiin yhdessä. Toisessa rastissa keskityttiin polkupyörän katsastamiseen. Kolmas rasti piti sisällään pyöräilyradan, jossa tutustuttiin aiemmin luokassa läpikäytyihin liikennemerkkeihin ja polkupyörän hallintaan. Radassa oli mukana Liikenneturvalta lainaksi saadut liikennemerkit, vinyylinen suojatie sekä liikennevalot. Näin lapset saivat käytännön kokemusta liikenteessä liikkumiseen. Työssä on käsitelty palautetta suunnitelman toteuttamisesta.</p> <p>Tavoitteena liikenneturvallisuuspäivän suunnittelun lisäksi oli myös se, että tulevaisuudessa työtä voisi hyödyntää muissa esikouluissa sekä mahdollisesti alakouluissa. Työtä tehdessä on tehty yhteistyötä Traficom, Liikenneturvan, Pyöräliiton sekä Hämeen poliisin ennalta estävän toiminnan -tiimin kanssa. Hämeen poliisin EET-tiimissä on kiinnostusta valmiin suunnitelman testaamiseen ja hyödyntämiseen.</p> <p>Työn teoriapohjana on käytetty kasvatustiedettä esikouluikäisen kasvuun ja kehitykseen liittyen sekä tieliikennelakia liikenneturvallisuuden näkökulmasta katsoen. Suunnitelman toteuttamiseen käytettiin alustavaa suunnitelmaa toiminnallisesta päivästä, joka oli tarkoitus pitää keväällä 2020 esikoululaisille. Covid-19 -viruksen takia päivä jäi pitämättä. Materiaalia päivän toteuttamiseen saatiin Liikenneturvalta, Traficomilta ja Hämeen poliisilaitokselta.</p> <p>Litteenä on suunnitelma liikenneturvallisuuspäivästä, kaksi polkupyörän katsastuskorttia, kirje kotiin sekä Liikenneturvan Jalan ja pyöräillen -opas.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
33 + 31 liitesivua	09/2020
Avainsanat	
liikenneturvallisuus, esikouluikäinen, tieliikennelaki, kasvatustiede	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	4
2.1 Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö.....	4
2.2 Keskeiset käsitteet	5
3 TIETOPERUSTA.....	6
3.1 Tieliikennelaki.....	6
3.1.1 Liikkuminen.....	6
3.1.2 Liikennemerkkit	7
3.2 Kasvatustiede	10
3.2.1 Persoonallisuus	10
3.2.2 Älykkyys.....	11
3.2.3 Sosiaalisuus	11
3.2.4 Fyysisyys	12
3.2.5 Liikunnallisuus.....	13
3.2.6 Median käyttö	13
3.2.7 Liikennekasvatus.....	14
3.3 Esiopetus	14
4 PROSESSIKUVAUS	18
4.1 Lähtökohdat	18
4.2 Alkuperäinen suunnitelma ja suunnitelman kehittäminen.....	18
4.2.1 Järjesteleminen.....	20
4.2.2 Covid-19 vaikutus	20
4.3 Yhteistyö	21
4.3.1 Traficom	22
4.3.2 Liikenneturva	22
4.3.3 Pyöräliitto	23
4.3.4 EET-tiimi.....	23
4.4 Suunnitelman testaus	23
5 PRODUKTI	26
5.1 Liikenneturvallisuuspäivän suunnitelma	26
5.2 Polkupyörän katsastuskortti	26
6 POHDINTA	28
6.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi.....	28
6.2 Eettisyys ja luotettavuus	29
6.3 Jatko- ja kehittämissuositukset	29
LÄHTEET	31
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Muistatko kun lähdit ensimmäistä kertaa pyörällä kouluun? Tilanne oli varmasti jännittävä ja mielessäsi pyöri monenlaisia ajatuksia. Oliko sinulla kypärää tai oliko kypärän käyttö silloin lainkaan tavallista? Oliko pyöräsi upouusi, vai jo muiden käyttämä? Tuntuiko liikenteen sekaan meneminen pienenä koululaisena pelottavalta? Saitko mitään ohjeistusta tai neuvoja, vai jouduitko itsenäisesti opettelemaan liikenteen pelisäännöt?

Liikenneturvallisuus sanana herättää meissä erilaisia ajatuksia. Osa saattaa kokea liikenteen turvalliseksi ja toinen taas kaoottiseksi. Onkin tärkeää, että yritämme kaikin keinoin tehdä liikenteestä turvallisempaa. Tämän takia liikenteessä on syytä ottaa kaikki tienkäyttäjät huomioon ja käyttäytyä itse varovaisuutta noudattaen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lapsiin, jotka vasta opettelevat kulkemaan liikenteessä.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen ja päätuotos tästä on liikenneturvallisuuspäivän suunnitelma. Sivutuotteena työmme sisältää katsastuskortin polkupyörän katsastamiseen. Opinnäytetyömme tavoitteena on lisätä esikoululaisille tietoisuutta liikenneturvallisuudesta ja tuoda esille lähinnä pyöräilyyn liittyviä asioita. Tämän lisäksi haluamme tuoda koteihin tietoisuutta uudistuneesta tieliikennelaista.

Maaliskuussa maailmanlaajuinen Covid-19 -virus levisi Suomeen ja näin ollen vaikutti myös meidän opinnäytetyömme tekemiseen. Viruksen takia kouluja suljettiin ja opetus muuttui etäopiskeluksi. Tämän vuoksi kouluissa vierailut kiellettiin, emmekä päässeet itse pitämään alun perin suunnittelemaamme toiminnallista liikenneturvallisuuspäivää. Muutimme työmme luonnetta alkuperäisestä niin, että toiminnallisesta päivästä tuli suunnitelma sellaisen pitämiseksi.

Suunnitelmamme toteutettiin elokuussa Launosten päiväkodin esikouluikäisille. Valmis työmme toimitetaan Hämeen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan tiimille. Näin saamme työmme jatkossakin käyttöön ja hyödynnettäväksi.

Olemme tehneet työtä yhdessä alusta lähtien. Kumpikin meistä on ollut yhteydessä eri yhteistyötahoihin projektin aikana. Olemme myös yhdessä käyneet tapaamassa Helsingissä Liikenneturvan koulutusohjaaja Tomi Niemeä ja Lahdessa Hämeen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan ylikonstaapelia Kirsi Koivuniemeä sekä vanhempaa konstaapelia Milja

Lusilaa työhömmme liittyvissä asioissa. Kirjoitustyötä olemme tehneet yhteistyössä lähes koko projektin ajan. Teoriaosuutta jaoimme siten, että toinen meistä perehtyi enemmän liikennelakiin ja toinen kasvatustieteeseen.

2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

2.1 Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö eli kehittämistyypinen opinnäyte on kaksiosainen ja sisältää raportin ja lopputuotteen.¹ Raportti pitää sisällään tämän kirjallisen tuotoksen projektistamme ja siitä selviää se, kuinka lopputuotteeseen on päästy. Lopputuotteena eli produktina on suunnitelma liikenneturvallisuuspäivän pitämiseen esikoululaisille (LIITE 1), sekä katsuskortti polkupyörän katsastamiseen esikoululaisille (LIITE 2) ja alakoululaisille (LIITE 3). Tavoitteena toiminnallisessa opinnäytteessä on opastaa ja ohjeistaa käytännön toiminnassa sekä järjeistää tai järjestää toimintaa. Lopputuotteena voi olla esimerkiksi opas, käsikirja tai video.² Toiminnallista opinnäytetyötä tehtäessä on tärkeää määrittää täsmällisesti kohderyhmä. Kohderyhmän määrittämisellä saadaan rajattua opinnäytetyö tarpeelliseksi ja tarvittaessa kohderyhmältä voi pyytää palautteen työstä. Näin saadaan tietoa muun muassa ohjeistuksen selkeydestä ja tehdyn tuotteen käytettävyydestä.³

Raportissa tuomme esiin teoretietoa tähän työhön sopivasta lähdemateriaalista, joiksi koemme kasvatustieteen ja tieliikennelain. Kerromme työssämme ajatuksesta työn takana, sekä ajankohtaisuudesta ja tarpeellisuudesta. Olemme hyödyntäneet työhömmme omaa tietoa teorian ja menetelmien kautta.⁴

Toiminnallisessa opinnäytteessä on keskeistä tiedon käytettävyys. Tämä edellyttää prosessin kuvausta eli perustelua siitä, kuinka lopputulokseen on päädytty. Aluksi tulee kartoittaa nykytila, jonka jälkeen määritellään kehityskohde tai ongelma. Seuraavaksi pohditaan erilaisia vaihtoehtoja. Tämän jälkeen kokeillaan aikaansaannosta, jonka jälkeen arvioidaan ja mahdollisesti seurataan lopputulosta.⁵

---

¹ Hakala 2004, s. 119

² Hakala 2004, s. 16

³ Vilka ja Airaksinen 2004, s. 38, 40

⁴ Salonen 2013, s. 25

⁵ Luento OV-moodlesta: Tutkimuksellinen kehittämistoiminta ammattikorkeakoulun opinnäytteenä. Diat 5, 15

2.2 Keskeiset käsitteet

Liikenneturvallisuus: Valtioneuvoston periaatepäätös tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta vuodelta 2016 luo pitkän aikavälin vision, jonka mukaan kukaan ei kuolisi tai loukkaantuisi vakavasti liikenteessä. Liikenneturvallisuutta edistää selkeästi laaditut säännöt ja tavoitteena on liikenneturvallisuuden jatkuva parantuminen.⁶ Lainsäädäntö liikenneturvallisuuden säädetään Liikenne- ja viestintäministeriössä. Tärkeimmät toimijat liikenneturvallisuuden alalla ovat Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto sekä liikenneturvallisuustyön keskusjärjestö Liikenneturva.⁷

Katsastus: Ajoneuvon kunnon ja toiminnan tarkastus tietyin väliajoin.⁸

Esikouluikäinen: 6–7 –vuotias esikouluikäinen lapsi on useimmiten innokas oppimaan ja kohtaamaan uusia asioita. Esikoululainen valmistautuu siirtymään pienen lapsen maailmasta koululaiseksi. Esikouluikäisiä lapsia kiinnostavat kirjaimet ja numerot ja näiden lisäksi esiopetuksessa harjoitellaan muun muassa erilaisia vuorovaikutustaitoja, sääntöjen noudattamista, vuoron odottamista ja pettymyksen hallintaa.⁹

---

⁶ <https://www.lvm.fi/-/periaatepaatos-tieliikenteen-turvallisuudesta-katsoo-tulevaan-914432>

⁷ <https://www.lvm.fi/tieto#Liikenteen%20turvallisuus>

⁸ <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/tieliikenne/milloin-ajoneuvo-katsastettava>

⁹ <https://lapsuus.ouka.fi/lapsen-ikakaudet/esikouluika/>

3 TIETOPERUSTA

3.1 Tieliikennelaki

Vaikka kohderyhmänä suunnitelmassa on esikouluikäiset ja he ovat ikänsä puolesta hieman erilaisessa asemassa lainsäädännöstä, on työmme yhtenä teoriapohjana kuitenkin laki. Haluamme työllämme lisätä tietoisuutta uudistuneesta tieliikennelaista ja sen tuomista muutoksista. Nostamme tässä osiossa esiin aiheeseemme olennaisesti liittyviä lainkohtia.

Emme käsittele tässä opinnäytetyössämme sähköavusteiseen polkupyörään liittyvää lainsäädäntöä emmekä tieliikennelain 164§:ssä mainittavia moottorittoman ajoneuvon kuljettajan rikkomuksia. Koemme ettei näitä asioita ole tarpeellista pohtia tässä työssämme, sillä opinnäytetyömme suunnitelma on suunniteltu toteutettavaksi esikouluikäisille.

Lisätietoa uudistuneesta tieliikennelaista löytyy muun muassa Traficom sivuilta, jossa voi käydä tutustumassa tässä työssä käsiteltäviin, sekä muihin tieliikenneuudistuksiin. Liikenneturvan sivuille on niin ikään koottu hyvin pyöräilyyn liittyviä yleisimpiä asioita.

3.1.1 Liikkuminen

Alle 12-vuotias saa jalkakäytävällä ajaa polkupyörää, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa jalankululle.¹⁰ Tieliikennelain uudistuksen myötä hämärällä ja pimeällä tiellä polkupyörällä ajettaessa tulee pyöräilijällä olla valkoisen tai vaaleankeltaisen etuvalon lisäksi punainen takavallo. Valaisimet tulee olla myös, jos näkyvyys on sään tai muun syyn vuoksi huonontunut.¹¹

Valvotun lapsiryhmän etenemistä ei tienkäyttäjällä saa keskeyttää.¹² Jos mahdollista, lapsiryhmän on käytettävä jalkakäytävää, pyörätietä tai piennarta. Tällöin ryhmässä saa kulkea enintään kaksi lasta rinnakkain. Pimeän tai hämärän aikana ja sääolosuhteiden sitä edellyttäessä on valvotulla jalankulkijaryhmällä oltava tien keskilinjan puolella edessä vähintään yksi

---

¹⁰ Tieliikennelaki 18§

¹¹ Tieliikennelaki 49§

¹² Tieliikennelaki 10§

valkoista tai keltaista valoa eteenpäin näyttävä valaisin. Lisäksi takana tulee olla yksi taaksepäin punaista valoa näyttävä valaisin valvotun jalankulkijaryhmän kulkiessa valaisemattomalla ajorataa, piennarta tai pyörätietä käyttäen.¹³

Polkupyöräilijän on yleensä käytettävä ajon aikana suojakypärää. Tämä koskee myös polkupyörän matkustajaa.¹⁴ Jalankulkijan on yleensä käytettävä pimeällä liikkuessaan heijastinta.¹⁵

Polkupyörässä tulee olla punainen takaheijastin ja valkoinen etuheijastin sekä sivuheijastimina ruskeankeltaiset tai valkoiset heijastimet. Vaihtoehtoisesti renkaat voivat myös olla heijastavat. Jos pyörässä on enemmän kuin kaksi vaihdetta, sillä vedetään perävaunua tai kyseessä on laatikkopyörä, tulee pyörästä löytyä kaksi erillistä jarrulaitetta. Muissa pyörissä ainakin yksi tehokas jarrulaite riittää. Myös äänimerkinantolaite tulee olla pyörässä. Tällainen voi olla esimerkiksi soittokello. Kun polkupyörällä ajaa pimeällä tai hämärällä, tulee tieliikennelakiuudistuksen mukaan olla valkoisen tai vaaleankeltaisen etuvalon lisäksi myös punainen takavalon. Valot voi kiinnittää pyörään tai pyöräilijään.¹⁶

3.1.2 Liikennemerkkit

Opinnäytetyömme toisessa produktissa, liikenneturvallisuuspäiväsuunnitelmassa yhtenä osana on liikennemerkkeihin tutustuminen. Liikennemerkkien tarkoitus ja kuvat löytyvät tieliikennelain liitteistä 3.1-3.9. Lakiuudistuksen myötä osa liikennemerkkeistä on muuttunut visuaalisesti. Liikennemerkkien nimet ovat pysyneet samana, mutta niiden tarkoituksiin on tehty hieman muutoksia ja tämä näkyy enemmän tarkoitusten yksinkertaistamisena. Työsämme olevien, sekä suurimman osan liikennemerkkeistä, siirtymäaika on kymmenen vuotta uudistuneen tieliikennelain voimaantulosta.¹⁷

---

¹³ Tieliikennelaki 15§

¹⁴ Tieliikennelaki 92§

¹⁵ Tieliikennelaki 13§

¹⁶ <https://www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/pyoralla-liikenteessa#cfe4274a>

¹⁷ Tieliikennelaki 195§

Valitsimme mukaan varoitus-, kielto-, etuajo-oikeus- ja väistämis- sekä määräys- ja sääntömerkkejä. Liikennemerkit, jotka otimme työhömmme ovat seuraavia: väistämisvelvollisuus risteyksessä, pakollinen pysäyttäminen, suojatie, pyörätie, jalkakäytävä, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, jalankulku kielletty sekä lapsia. Kokosimme edellä mainittujen liikennemerkkien kuvat Väyläviraston sivuilta osoittamaan niiden visuaalista muutosta. Seuraavaksi nähtävissä kuvissa vasemmanpuoleinen kuva liikennemerkeistä on tieliikenneasetuksesta (182/1982)¹⁸ ja oikeanpuoleinen uudistuneesta tieliikennelaista.¹⁹ Kuvien alla on liikennemerkin koodi. Jätimme kuvista pois pakollinen pysäyttäminen ja väistämisvelvollisuus risteyksessä -liikennemerkit, sillä ne eivät muuttuneet visuaalisesti lakiuudistuksen myötä.

SUOJATIE

511.

E1

PYÖRÄTIE

422.

D5

¹⁸ <https://vayla.fi/tieverkko/liikennemerkit/arkisto>

¹⁹ <https://vayla.fi/tieverkko/liikennemerkit>

JALKAKÄYTVÄ

421.

D4

YHDISTETTY PYÖRÄTIE JA JALKAKÄYTVÄ

423.

D6

JALANKULKU KIELLETTY

323.

C13

LAPSIA

152.

A17

3.2 Kasvatustiede

Tässä osiossa käsittelemme kasvatustiedettä esikouluikäisen eli 6–7 –vuotiaan lapsen kehityksen näkökulmasta.

3.2.1 Persoonallisuus

6–7 –vuotiaana lapsi lähtee esikouluun ja tämä on eräänlainen itsenäistymisvaihe lapsen elämässä. Osalla vaihe menee ohi ilman sen suurempia ongelmia ja toisilla taas eletään tunne-myrskyisää aikaa. Vanhempien näkökulmasta lapsen itsenäistymisvaihe voi olla haastavaa. Lapsi voi myös itse kokea vaiheen haastavaksi. Tämä on kuitenkin tärkeä kehitysvaihe lapsen kasvaessa itsenäiseksi.

6-vuotiaalla saattaa olla erilaisia pelkoja. Hän saattaa pelätä epäonnistumisia tai häntä mietityttää syntymään ja kuolemaan liittyvät asiat. Lapsi vertailee itseään muihin ja saattaa olla epävarma itsestään. Tuossa iässä lapsi tarvitsee kannustusta ja huomiota, sekä kiitosta. Myös hellyyden ja aikuisen tuen tärkeyttä ei tule unohtaa.

Lapsella on tiettyjä valmiuksia kouluun ja niitä harjoitellaan edelleen. Itsestä huolehtimista, keskittymistä, omaa vuoroa, kuuntelemista ja itseilmaisua on tarpeen harjoitella arjessa

kuitenkaan ilman sen suurempaa numeroa tekemättä. 6-vuotiaan kanssa pystyy keskustelemaan jo monenlaisista asioista. Käytöksessä huomaa joustavuutta ja ennakkoluulottomuutta.²⁰

3.2.2 Älykkyys

Esikouluikäisen ajattelutoiminnot kehittyvät nopeasti. Lapsi pohtii ja oivaltaa erilaisia asioita ja käyttää pohdinnassa mielikuvitustaan. Lapsi testailee eri ilmiöitä ja on usein kiinnostunut luonnosta. 6-vuotias pystyy keskittymään kohtuullisen hyvin työhönsä.

Esikouluikäinen oppii mielellään uusia asioita ja muodostaa asioista mielipiteitä. On tärkeää keskustella lapsen kanssa ja tukea hänen tiedonhaluaan. 6-vuotias on yleensä kiinnostunut kirjaimista ja numeroista ja tässä iässä moni oppii hieman kirjoittamaan ja lukemaan.

Leikkiminen on lapselle erityisen tärkeää. Leikeissä käsitellään tulevaisuuden kannalta tärkeitä asioita ja ilmiöitä ja ne kehittävät muistia, ilmaisukykyä ja asioiden suunnittelua. Myös sanavarasto kehittyy ja luovuus lisääntyy.²¹

3.2.3 Sosiaalisuus

6-vuotias on vanhemmistaan vielä riippuvainen, mutta toisaalta haluaa irrottautua heistä. Lapsi voi olla vanhempiaan kohtaan kiukkuinen ja arvostella heitä. Siitä huolimatta hän haluaa antaa ja saada rakkautta vanhemmiltaan. Tämä tunteiden ailahtelu saattaa aiheuttaa ristiriitaa lapselle.

Esikouluikäinen harjoittelee itsenäiseksi ja saattaa olla uhmakas ja vastustaa vanhempien asettamia sääntöjä. Lapsi tarvitsee turvallisia rajoja ja hänen kanssaan voi joistakin asioista neuvotella. On tärkeää kuulla mitä lapsella on sanottavaa. On helpompi saada lapsi sitoutumaan sovittuihin sääntöihin, jos hän on itse ollut suunnittelussa mukana.

---

²⁰ <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>

²¹ <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-alyllinen-kehitys/>

Aikuinen on perheessä se, joka vastaa säännöistä ja turvallisuudesta. Lapsi ei kykene vielä esimerkiksi liikkumaan yksin liikenteessä.

Esikouluikäiselle voi antaa pieniä tehtäviä ja toimia. Lapsi ihailee vanhempiaan ja haluaa tehdä samoja asioita kuin hänelle tärkeät ihmiset. Yhdessä vietetty aika on erityisen tärkeää lapselle. 6–7 –vuotias tuntee syyllisyyttä toimiessaan väärin ja alkaa ymmärtää oikean ja väärän merkityksen.

Tässä iässä kaverisuhteet ovat lapselle tärkeitä. Pelit ja leikit ovat mieluisaa puuhaa, vaikkakin häviäminen on lapselle vaikeaa. On yksilöllistä haluaako lapsi ympärilleen kavereita vai leikkiikö hän mieluummin yksin. Kaverisuhteet voivat olla haastavia ja tunteita osoitetaan sekä myönteisesti että negatiivisesti. Kaverisuhteissa opitaan kuitenkin monia tärkeitä taitoja; neuvottelu-, vuorottelu- ja toisten huomioon ottamisen taitoja. 6-vuotias pystyy jo kohtuullisen hyvin ymmärtämään muiden tunteita ja osaa lohduttaa, ilahduttaa, olla myötätuntoinen sekä hienotunteinen toisia kohtaan. Toisaalta kuitenkin käytös on välillä kovin itsekeskeistä. Muiden lasten mielipiteet vaikuttavat lapsen käsitykseen siitä, mikä on hyväksyttävää.²²

3.2.4 Fyysisyys

Esikouluikässä lapsen pituuskasvu nopeutuu hetkellisesti ja lapsi alkaa näyttämään koululaiselta. Kasvamisen nopeus voi näkyä kömpelyytenä ja levottomuutena ja lapsen unentarve saattaa kasvaa.

Lapselta irtoaa usein tässä vaiheessa ensimmäiset maitohampaat ja tilalle kasvavat pysyvät rautahampaat.²³

---

²² <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-sosiaalinen-kehitys/>

²³ <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-fyysinen-kehitys/>

3.2.5 Liikunnallisuus

6–7 –vuotias lapsi nauttii liikkumisesta ja leikeistä. Lapsi tykkää muun muassa juosta, hyppiä, kiipeillä, pyöräillä ja tanssia. Esikoululainen myös mielellään piirtää ja askartelee ja saattaa tässä vaiheessa alkaa käymään soittotunnilla. Taipumukset saattavat vaihdella lasten kesken, osa tykkää liikunnallisesta toiminnasta, toinen taas vaikkapa piirtämisestä ja lukemisesta. Yhteinen tekeminen perheen kanssa on lapselle tärkeää ja mielekästä.²⁴

3.2.6 Median käyttö

Yhdessä esikoululaisen kanssa on hyvä laatia mediaan liittyviä sääntöjä ja rajoja. Sitoutuminen sääntöihin on helpompaa, jos säännöt on luotu yhdessä lapsen ja aikuisen kesken.

Mediankäyttöä tulee opastaa, jotta lapsi oppii käyttämään vastuullisesti, tietoisesti ja kunnioittavasti mediaa. Lapsi katsoo vanhemmiltaan esimerkkiä ja mallia mediakäyttäytymiseen. On tärkeää, että vanhempi on avoin sekä myönteisesti kiinnostunut lapsen mediankäytön suhteen. Tämä tukee lapsen mediankäytön kehittymistä, joka on tässä iässä tärkeää, sillä sen käyttö lisääntyy yleensä kouluun mentäessä. Netissä on paljon hyvää materiaalia, mutta on hyvä kertoa lapselle myös netin vaaroista ja siitä, että siellä on vain aikuisille tarkoitettua aineistoa. Lasta tulisi myös rohkaista kertomaan, jos hän kohtaa jotain pelottavaa, ahdistavaa tai hämmentävää mediasisältöä.

Vanhempien tehtävä on huolehtia kohtuullisesta mediankäytöstä. Leikeille, kavereille ja yhdessäololle tulisi jäädä päivittäin aikaa. Olennaista tässäkin on vanhempien ja muiden perheenjäsenten malli ja esimerkki.

Ikärajat eri ohjelmissa ja peleissä on syytä huomioida, ne eivät ole suosituksia vaan merkki siitä, että aineistossa on lapsen ikätasoon nähden haitallista sisältöä. Vanhempien tulee huolehtia siitä, että sisältö on lapselle sopivaa ja että lapsi pystyy käsittelemään mediasisältöä.²⁵

---

²⁴ <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-liikunnallinen-kehitys/>

²⁵ <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotias-ja-median-kaytto/>

3.2.7 Liikennekasvatus

Vanhemman vastuu on opettaa lapsi liikkumaan itsenäisesti ja turvallisesti. Lapsen toimintaa tulee seurata ja hänelle on opetettava oikea tapa kulkea. On hyvä käydä lapsen kanssa läpi yleisesti käytettävät kulkureitit sekä varmistaa, ettei lapsi liiku yksinään ympäristössä, jota hän ei hallitse. Kun ikää tulee lisää, lapsen osaaminen liikenteessä kasvaa. Lapset oppivat mallista, jonka vanhemmat antavat. Onkin tärkeää noudattaa liikennesääntöjä, sekä turvavyön, heijastimen ja pyöräilykypärän käyttöä jokapäiväisissä tilanteissa.

Oikein käytettynä turvavälineet suojaavat lasta onnettomuustilanteissa. On tärkeää opettaa lasta käyttämään turvavälineitä oikein ja omatoimisesti.

6–7 –vuotiaana lapsi osaa yksinkertaisia liikennesääntöjä ja käsitteitä. Turvallisten toimintamallien opettaminen on tärkeää. Etäisyyden ja ajoneuvojen nopeuden arviointi on vielä vaikeaa. Tässä vaiheessa on hyvä harjoitella tulevaa koulumatkaa yhdessä lapsen kanssa aina uudelleen ja uudelleen. Itsenäisyyttä tulee edistää, mutta kuitenkin rajoja ja valvontaa tarjoten. Jos lasta kuljetetaan joka paikkaan, hän ei opi kulkemaan liikenteessä.

Yhteisistä säännöistä on tärkeää sopia lapsen kanssa. Olisi hyvä neuvoa lasta esimerkiksi pysähtymään käyttäessään puhelinta. Ohjeiden tulisi olla pelkistettyjä, esimerkiksi ”katso molempiin suuntiin”.²⁶

3.3 Esiopetus

Esiopetus on 6–7 –vuotiaan lapsen elämässä tärkeä ajanjakso. Opetusta suunnitellaan niin, että lapsella olisi mahdollisimman paljon monipuolisten leikkien ja toiminnan kautta tilaisuus sosiaalisten taitojen vahvistamiseen sekä vuorovaikutukseen. Esikoulun tulisi antaa lapselle varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lisäksi johdonmukainen kokonaisuus elinikäiselle oppimiselle. Keskeinen tehtävä on suunnitella esiopetus lapsilähtöisesti niin, että se edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Yksi tärkeistä esiopetuksen tehtävistä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa sekä käsitystä itsestään oppijana.

---

²⁶ <https://www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapsen-liikennekasvatus-mita-opettaa-ja-minka-ikaisena#9e3f3c31>

Lainsäätäjän mukaan esiopetuksen tavoitteena on parantaa lasten oppimisedellytyksiä, sivistää ja edistää tasa-arvoa sekä turvata koko maassa riittävä yhdenvertaisuus. Varhainen tuen tarpeiden havaitseminen on lapsen kasvun tukemisen kannalta erittäin tärkeässä roolissa esiopetuksessa. Huomioon otettavaa on se, että lapset omaksuvat uusia asioita vuorovaikutuksessa toisten aikuisten, lasten ja ympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltaista, jossa yhdistyvät eri aistihavainnot, kokemukset, toiminta ja tunteet. Tärkeää on saada lapsi luottamaan omiin kykyihinsä oppijana.

Oppimisympäristönä esiopetuksessa hyödynnetään erilaisia paikkoja, jotka ovat monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Näitä ovat muun muassa eri ulko- ja sisätilat, luonto ja rakennettu ympäristö. Tähän kategoriaan kuuluu myös tieto- ja viestintäteknologia joiltakin osin.²⁷

Työmme oli alun perin suunniteltu Lopen kuntaan, Launosten päiväkodin esikoululaisille. Lopen esiopetuksen opetussuunnitelmassa sanotaan lapsen oikeudesta turvalliseen elämään muun muassa seuraavaa:

”Lasten kanssa havainnoidaan ja pohditaan arjen toimintaympäristöihin ja esiopetuksen oppimisympäristöihin liittyviä yleisimpiä fyysisiä ja psyykkisiä vaaratilanteita. Tavoitteena on tukea lasten turvallisuuden tunnetta, antaa heille valmiuksia pyytää ja hankkia apua sekä toimia turvallisesti tavallisimmissa arjen tilanteissa. Lapsia rohkaistaan hakemaan aikuisen apua esiopetuksen ongelmatilanteissa ja kiusaamista kohdatessaan sekä kertomaan huolistaan. Opetuksessa harjoitellaan lähiliikenteessä liikkumisen sääntöjä sekä turvallista toimintaa tieto- ja viestintäteknologisissa ympäristöissä ikäkaudelle sopivalla tavalla.”²⁸

Tartumme edellä mainituista tavoitteista tässä opinnäytetyössämme lähiympäristössä liikkumiseen ajatellen tämänhetkistä liikkumista, sekä liikkumista myöhemmin alakouluun siirtyessä. Opetussuunnitelmaan kuuluu jonkinasteinen liikennekasvatus, joten uskomme työmme

---

²⁷ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf s. 12–13, 16-17, 24, 31, 35-36, 44.

²⁸ <https://loppi.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/12/Esiopetuksen-opetussuunnitelma-Lopen-paikalliset-tarkennukset-01082016-alkaen.pdf> s. 26

olevan hyvä lisä nykyisiin menetelmiin. Lopella luonto on lähellä ja näin ollen mahdollistaa retkeilyn ympäri vuoden.²⁹ Tällä hetkellä Launosten päiväkodin esikouluryhmällä on kerran viikossa metsäretkipäivä, joten liikkuminen koulualueen ulkopuolelle on yleistä. Matkalla metsään pystytään samalla tutustumaan myös liikenteeseen. Koulun ympäristöä kuvaa myös se, että Launonen on noin 1200 asukkaan kylä osana Lopen kuntaa.³⁰

Suunnittelimme päivän esikouluikäisille lapsille siksi, että tämän ikäinen lapsi on innokas oppimaan ja oppii paljon leikin varjolla. Lopen esiopetussuunnitelmassa todetaan, että esiopetuksen toiminnan lähtökohtana on toiminnallisuus ja leikinomaisuus. 6–7 –vuotiaat lapset ovat kehitykseltään eri vaiheessa. He osaavat erilaisia asioita ja nauttivat siitä, että saavat opettaa jonkin oman taitonsa muille. Monesti lapset oppivatkin helpommin toisiltaan matkimalla, kuin aikuisilta.³¹ Toiminnallisuus ja leikinomaisuus on suunnitellussamme liikenneturvallisuuspäivässä keskiössä. Pääsemme kohti tavoitteita oppimisen kannalta, kun esikouluikäiset pääsevät itse leikkien ja toimien tutustumaan liikenneturvallisuuteen. Esikouluikäinen ymmärtää jo osittain liikenteen vaarat ja tiedostaa asioita, jotka luovat turvallisuutta.

Olemme suunnitelleet liikennekasvatuksen siten, että se tukee esikouluikäisen oppimismetodeja. Liikennemerkkejä opetellaan värien ja muotojen kautta ja niiden merkitys tulee lapsille tutuiksi leikin kautta. Suunnittelimme pyöräilyrataa, johon saa Liikenneturvalta lainaksi erilaisia liikennemerkkejä. Näkemyksemme on, että esikoululaisen oppimisen kannalta heidän mieleensä jää paremmin liikennemerkin tarkoitus, kun he itse pääsevät pohtimaan sen merkitystä liikenteessä. Tästä syystä päädyimme pyöräilyrataan, jotta voimme konkretisoida liikennemerkit lähes oikeanlaiseen ympäristöön. Jätämme pyöräilyradan suunnittelun muilta osin varhaiskasvatuksen opettajille, mutta liikennemerkkien merkitys olisi tavoitteenamme saada lasten tietoisuuteen.

---

²⁹ <https://loppi.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/12/Esiopetuksen-opetussuunnitelma-Lopen-paikalliset-tarkennukset-01082016-alkaen.pdf> s. 24

³⁰ <https://loppi.fi/palvelut/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/alakoulut/launonen/>

³¹ <https://loppi.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/12/Esiopetuksen-opetussuunnitelma-Lopen-paikalliset-tarkennukset-01082016-alkaen.pdf> s. 4, 22

Tutkimusraportti lapsen osallisuudesta pääkaupunkiseudun päiväkodeissa kuvaa hyvin sitä, kuinka aikuisen tulisi mahdollistaa lapsen osallisuus erilaisissa toiminnoissa. Lapsen kuunteleminen ja osallistuminen sekä mahdollisuus ilmaista oma näkemys asiasta synnyttää tunteen siitä, että on osallinen asiassa.³² Mielestämme tämä tuo lapselle tunteen siitä, että hän tulee kuulluksi ja että sillä on merkitystä, mitä hän sanoo. Jokainen lapsi on arvokas omana itsenään ja jokaisella on oikeus kertoa oma mielipiteensä.

---

³² http://www.socca.fi/files/627/Yhteinen_kokeminen_jaetuksi_iloksi_lapsen_osallisuus_paakau-punkiseudun_paivakodeissa_2010.pdf s 8–9, 64

4 PROSESSIKUVAUS

4.1 Lähtökohdat

Meistä kumpikin oli mielessään pohtinut opinnäytetyön aihetta enemmän ja vähemmän. Aluksi kummallakin oli oma suunnitelma sen toteuttamiseksi. Keskustelimme mahdollisista aiheistamme ja löysimme paljon samoja kiinnostuksen kohteita, joten päätimme alkaa suunnittelemaan yhdessä työtä, joka liittyisi jollain tavalla lapsiin ja liikenneturvallisuuteen. Lapset ja lasten turvallisuus ovat lähellä sydäntämme, joten aiheen valitsemisessa sen suhteen ei ollut ongelmaa. Kummallakin oli ajatuksena myös se, että opinnäytetyö voisi olla toiminnallinen.

Tältä pohjalta lähdimme suunnittelemaan toiminnallista päivää. Emme ehtineet juurikaan miettimään kohderyhmää lasten suhteen, kun saimme pyynnön Launosten päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajalta tulla käymään koululla. Opettajan toiveena oli, että poliisi kävisi koululla vierailemassa. Koululla on ollut tapana järjestää pyöräilypäivä, joten ajattelimme että nämä voisi jollain tavalla yhdistää. Siitä syntyi ajatus liikenneturvallisuuspäivän toteuttamisesta esikoululaisille. Pohdimme tässä vaiheessa myös sitä, että voisimmeko hyödyntää päivässämme jollain tavalla uudistunutta tieliikennelakia lasten kanssa. Päädyimme ottamaan työhömmme mukaan uudistuneet liikennemerkit, sekä pyörään pakolliseksi tulleen punaisen takavalon.

Lähtökohdista poiketen, Covid-19 –viruksen vuoksi alkuperäistä suunnitelmaa emme voineet koskaan toteuttaa. Toisaalta samaan aiheeseen liittyen, hieman eri konseptilla saimme kuitenkin mielenkiintomme kohteet osaksi tätä työtämme.

4.2 Alkuperäinen suunnitelma ja suunnitelman kehittäminen

Alkuperäinen suunnitelmamme oli toteuttaa työmme pitämällä toukokuussa liikenneturvallisuuspäivä Launosten päiväkodin esikoululaisille. Kohderyhmänämme olisi yhteensä noin kolmekymmentä 6–7 –vuotiasta lasta eli esikouluikäisiä kahdesta ryhmästä. Rajasimme aiheen juuri esikouluikäisten lasten kehitykseen soveltuvaksi, emmekä ota työssämme erityisemmin huomioon esikouluikäisiä nuorempia tai vanhempia lapsia. Tuossa iässä lasten kehitys on huimaa, joten pyrimme sen takia kohdentamaan aiheen juuri 6–7-vuotiaan lapsen kehitystasolle sopivaksi.

Olimme suunnitelleet kaksi rastia, joissa lapset olisivat tulleet vierailemaan päivän aikana. Ideana oli jakaa ryhmät vielä kahteen eri ryhmään, eli yhdelle rastille olisi tullut kerrallaan noin 7–8 lasta. Ensimmäinen rasti olisi pitänyt sisällään poliisiautoon tutustumisen ja toinen rasti polkupyörien katsastuksen ja liikennemerkkeihin tutustumisen. Päivän aikataulu oli alustavasti se, että rasteilla olisi A-ryhmäläiset kello 9–11 ja B-ryhmäläiset kello 11.30–13. Ruokailu olisi kello 11–11.30.

Sillä aikaa, kun A-ryhmäläiset olisivat olleet meidän järjestämällä rasteilla, B-ryhmäläiset olisivat tehneet asioita oman opettajansa johdolla. Tarkoituksena oli, että lapset ottavat päiväksi mukaansa polkupyörät ja ne olisivat olleet osa ainakin meidän toista rastia. Esikouluikäisten opettajat olisivat mahdollisesti suunnitelleet pyöräilyradan, mitä lapset olisivat voineet suorittaa oman opettajansa johdolla. Olimme suunnitelleet päivän ohjelmaa ja aikataulua varhaiskasvatuksen opettajan kanssa. Suunnitelmassa oli otettu huomioon opettajien toiveita ja esikouluikäisten tavallisen päivän aikataulua. Suunnittelimme myös kirjeen kotiin (LIITE 4), mikä oli tarkoitettu esikoululaisten vanhemmille. Kirjeessä nostimme esille muun muassa kesällä uudistuneen tieliikennelain yleisempiä muutoksia.

Tarkoituksemme oli pysyä suunnitelmassa muutamien mielestämme tärkeimpien liikennemerkkien parissa, esimerkiksi suojatie-, stop-, kärkikolmio- ja jalkakäytävämerkit. Kyseiset merkit ovat yleisimpiä merkkejä liikenteessä ja siitä syystä ne ovat tärkeitä lasten tietää sekä ymmärtää niiden tarkoitus. Mielestämme työssämme ei voi olla merkkejä myöskään liikaa, että ne jäävät lasten mieliin kyseisestä päivästä.

Polkupyörän katsastamisessa olisimme keskittyneet muutamaasi olennaisiin asioihin, joita olisi ollut pyöräilijän kypärän käyttö ja sen kunto, pyörän soittokello, jarrut, heijastimet ja valot. Nämä ovat sekä pyöräilijään että pyörään liittyvät tärkeimmät asiat liikenneturvallisuuden kannalta.

Aiheemme kuuluu yhtenä osa-alueena liikenneturvallisuuteen. Toiminnallisen päivän pitäminen on myös ennalta estävää poliisitoimintaa. Olisimme halunneet kuulla lasten kokemuksia ja mielipiteitä poliisista, niin positiivisia kuin negatiivisiakin. Liikenneturvallisuuden liittyen olisimme halunneet tietää, mitä lapset tietävät ja osaavat kertoa liikennemerkkeistä, jotka olimme ajatelleet esitellä päivän aikana.

Koska emme päässeet Covid-19 -viruksen takia toteuttamaan päivää itse, lähdimme kehittämään päivää sellaiseksi, että varhaiskasvatuksen opettajat pystyvät järjestämään päivän omatoimisesti. Tällöin päivästä jäisi pois poliisiautoon tutustuminen ja poliisin läsnäolo. Suunnitelman pääkohdat, eli liikenneturvallisuus ja pyöräily jäisi osaksi päivää.

4.2.1 Järjesteleminen

Koska alkuperäinen suunnitelmamme oli, että järjestämme päivän itse, aloimme sopimaan ja suunnittelemaan siihen liittyviä asioita loppuvuodesta 2019. Sovimme Launosten päiväkodin esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja Tuire Haapasen kanssa sopivasta ajankohdasta. Päädyimme siihen, että päivän järjestäminen toteutettaisiin toukokuussa. Tämä ajankohta olisi sopinut hyvin meidän opintojen kanssa, sillä tarkoituksena oli järjestää päivä harjoittelun aikana. Lisäksi, koska kyseessä on ulkotapahtuma, sopisi kevät hyvin vuodenaikatahan siihen.

Olimme sopineet Kanta-Hämeen kenttätoiminnan ja ennalta estävän toiminnan tiimin (EET-tiimin) komisario Ari Pullisen kanssa, että saamme päivän ajaksi poliisiauton käyttöömmekä luvan olla virkavaatteissa. Kävimme läpi myös muita käytännön asioita päivään liittyen. Lisäksi olimme sopineet asiasta työvuorosuunnittelun kanssa, että saamme sopivat työvuorot kyseiselle päivälle.

Koska emme päässeet itse järjestämään liikenneturvallisuuspäivää, halusimme auttaa mahdollisuuksien mukaan liikenneturvallisuuspäivän onnistumisessa. Saimme Launosten päiväkodin esiopetusryhmille heijastimia Traficomista, lasten poliisiautotatuointeja Hämeen poliisilaitokselta ja Jalan ja pyöräillen -oppaita (LIITE 5) Liikenneturvalta, johon liitimme kirjeen kotiin. Kävimme myös hakemassa Liikenneturvan Helsingin toimipisteeltä tilattavissa olevat liikennemerkit ja –valot sekä vinyylisuojatien sekä toimitimme ne Launosten päiväkodille sovittuna päivänä. Lisäksi teetimme riihimäkeläisessä painotalossa polkupyörän katsuskortit valmiiksi. Teetätimme kortit hieman kestävämmästä valkoisesta kartongista A6 kokoisiksi.

4.2.2 Covid-19 vaikutus

Maailmanlaajuinen koronapandemia sai alkunsa Kiinassa joulukuussa 2019. Sieltä se levisi ympäri maailmaa aiheuttaen miljoonien ihmisten sairastumisen ja satojen tuhansien

kuoleman. Koronavirukset ovat joukko viruksia ja niitä on todettu sekä ihmisillä että eläimillä. Virukset aiheuttavat tavallisimmin lievän hengitystieinfektion. Vakavia infektioita ovat aiheuttaneet muun muassa SARS-CoV-2 -virus. Tämä uusi koronavirus on sukua SARS -koronaviruksen ja lepakoilta löydettyjen koronavirusten kanssa. Epäillään, että tämä kyseinen koronavirus olisi lähtöisin yksittäisestä tartunnasta eläimen ja ihmisen välillä. On myös mahdollista, että virus olisi tarttunut eläimistä ihmisiin jonkin aikaa ja että tartunnan saaneita olisi useampia, jonka jälkeen virus olisi alkanut leviämään ihmisestä toiseen.³³

19.8.2020 mennessä maailmalla on todettu koronavirustartuntoja yli 21 miljoonaa ja siihen liittyviä kuolemia on raportoitu yli 770 000. Sairastuneista eurooppalaisten osuus on yli 3,8 miljoonaa ja 215 000 tautiin liittyvää kuolemaa. Suomessa vastaavat luvut ovat 7 805 sairastunutta ja tautiin liittyviä kuolemia 334.³⁴

Koronaviruksen vaikutus alkuperäiseen suunnitelmaan opinnäytetyöstämme on ollut merkittävä. Suunnitelmamme oli pitää Launosten koulun esikoululaisille liikenneturvallisuuspäivä henkilökohtaisesti toukokuussa 2020. Maaliskuussa koronaviruksen aiheuttamien rajoitusten vuoksi tämä ei kuitenkaan toteutunut. Jouduimme pohtimaan opinnäytetyötämme uudestaan ja miettimään jopa sitä, että joudummeko tämän takia vaihtamaan työmme aiheita. Pitkällisen pohdinnan jälkeen päädyimme nykyiseen versioon opinnäytteestä. Toiminnallinen päivä Launosissa muuttui liikenneturvallisuuspäivän suunnitelmaksi, joka testattiin syksyllä aloittaneiden esikoululaisten kanssa elokuun loppupuolella. Suunnitelmamme on herättänyt myös kiinnostusta Hämeen poliisin EET-yksikössä.

4.3 Yhteistyö

Olimme aiheen valitsemisen jälkeen yhteistyössä Traficomiin, Liikenneturvaan ja Pyöräilyliittoon saadaksemme lisätietoa ja mahdollisia vinkkejä tulevaa opinnäytetyötämme varten. Jokaisessa paikassa asiaamme suhtauduttiin myötämielisesti ja avuliaasti.

---

³³ <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/korona-virus-covid-19>

³⁴ <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>

4.3.1 Traficom

Ensimmäisenä otimme yhteyttä Traficomiin, josta suositeltiin olemaan yhteydessä Liikenneturvaan asian tiimoilta. Traficomista luvattiin antaa tarvittaessa materiaalia opinnäytetyötämme varten, mutta pääosin päädyimme käyttämään Liikenneturvan materiaalia. Saimme Traficomista kuitenkin heijastimet esikoululaisille jaettaviksi.

4.3.2 Liikenneturva

Olemme olleet useita kertoja yhteydessä Liikenneturvaan ja he ovat olleet hyvin kiinnostuneita opinnäytetyöstämme. Aluksi olimme sähköpostitse yhteydessä Liikenneturvan Johanna Lorenziin. Lorenzilta saimme yhteystiedot Helsingin aluetoimiston koulutusohjaaja Tomi Niemelle. Tässä vaiheessa ajatuksenamme oli vielä toteuttaa päivä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, pitämällä päivä henkilökohtaisesti Launosten koululla. Suunnitelmamme kuitenkin muuttui Covid-19 –viruksen vuoksi.

Niemen kanssa keskustelimme opinnäytetyön aiheesta ja saimme häneltä hyviä vinkkejä työtämme ajatellen. Hän kertoi erilaisista tarvikkeista, joita voimme halutessamme lainata aluetoimistolta. Tarkoituksemme oli lainata liikennemerkkejä, liikennevalot ja vinyylisuoja-tie päiväämme varten ja käyttää niitä opetustilanteessa. Päätimme ottaa työhömmme mukaan kaikki ne liikennemerkit, jotka Liikenneturvalta oli saatavilla lainaksi. Tarvittaessa olisimme saaneet lainaksi myös erilaisia pyöräilykypäriä.

Sovimme tapaamisen Helsingin aluetoimistoon ja tapasimme Niemen heinäkuussa. Peruuntuneen liikenneturvallisuuspäivän vuoksi ajattelimme kuvata joitakin mielestämme tärkeimpiä liikennemerkkejä työmme liitteeksi. Lainasimme liikennemerkit toimistolta ja kuvasimme ne ulkona luonnonvalossa. Samalla sovimme merkkien lainaamisesta esikouluun liikenneturvallisuuspäivän ajaksi. Tämän lisäksi saimme mukaan esikoululaisille annettavaksi Jalan ja pyöräillen -oppaan, jossa kerrotaan hyvin uuden tieliikennelain tuomista muutoksia. Saimme mukaamme myös kananmunalla havainnollistettavan kypärätestin ja tämäkin toimitettiin Launosten päiväkodille. Liikenneturva on tehnyt YouTubeen kypärän käytöstä kertovan videon Kypärätestistä, joka suositellaan katsottavaksi.

4.3.3 Pyöräliitto

Koska suunnitelmamme keskittyy hyvinkin paljon pyöräilyyn, olemme tutustuneet pyöräliiton sivuihin. Pyöräliiton sivulla on hyvin ja monipuolisesti tietoa pyöräilystä. Olemme olleet yhteydessä Pyöräliiton toiminnanjohtajaan Matti Koistiseen. Koistisen mukaan heidän sivujaan saa käyttää opinnäytetyössämme.

4.3.4 EET-tiimi

Kävimme kesäkuun alussa Lahden poliisiasemalla vierailemassa Hämeen ennalta estävän toiminnan tiimin luona. Asiasta oli sovittu tiimin ylikonstaapelin Kirsi Koivuniemen kanssa ja paikalla oli myös vanhempi konstaapeli Milja Lusila. Keskustelimme opinnäytetyötämme sekä heidän tiiminsä toiminnasta. Saimme Koivuniemeltä ja Lusilalta hyviä vinkkejä työhömmе. Sovimme myös, että valmis työmme lähetetään heille ja he voivat sitä halutesaan hyödyntää jakamalla suunnitelmaa Hämeen alueella.

Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on rikosten torjunta ja turvallisuuden parantaminen. Poliisin tehtävänä on yhteistyössä muiden ihmisten ja viranomaisten kanssa rikosten ja ongelmien estäminen sekä yleisen järjestyksen pitäminen. Keskeistä EET -tiimin toiminnassa on väkivallan vähentäminen, verkostoyhteistyön ja tietojohdoisuuden vahvistaminen sekä sosiaalisen median hyödyntäminen. Ennalta estävää toimintaa tehdään poliisin jorkapäiväisessä työssä huomioiden ihmisten yhdenvertaisuus.³⁵

4.4 Suunnitelman testaus

Suunnitelmaamme testattiin elokuun lopulla Launosten päiväkodin esiopetusryhmille. Ryhmiä oli kaksi ja niissä oli yhteensä 32 esikouluikäistä. Olemme olleet yhteydessä varhaiskasvatuksen opettaja Tuire Haapasen kanssa työhömmе liittyen. Hänen ryhmällään oli viikko 35 liikennekasvatusviikko. Maanantaina tutkittiin liikennemerkkien värejä, muotoja ja tarkoituksia. Esikouluikäisten kanssa käytiin myös keskustelua siitä, mitä punaisella tai keltaisella pohjalla oleva liikennemerkki tarkoittaa. Myös vanhojen ja uusien liikennemerkkien kuvia vertailtiin. Päivän aikana ryhmä siirtyi koululta päiväkodille ja matkan aikana

---

³⁵ https://www.poliisi.fi/rikokset/poliisin_ennalta_estava_toiminta

kiinnitettiin huomiota liikennemerkeihin. Päivän päätteeksi esikoululaiset saivat värittää kaksi valitsemaansa värityskuvaa liikennemerkeistä.

Tiistaina oli suunnitelmamme mukainen liikenneturvallisuuspäivä, johon osallistui molemmat ryhmät. Päivän järjestämisessä oli mukana kuusi aikuista. Päivä aloitettiin yhteisesti Liikenneturvalta saadulla kypärätestillä. Tämä koettiin todella hyödylliseksi ja konkreettisuutensa takia se oli myös mielenkiintoinen esikouluikäisten mielestä. Kypärätestin jälkeen siirryttiin ulos ja ensimmäisenä laitettiin pyöräilykypärät oikeaoppisesti päähän.

Tämän jälkeen siirryttiin hiekkakentälle, johon oli rakennettu pyöräilyrata. Radan piirtämiseen käytettiin kalkkia. Pyöräilyrata piti sisällään Liikenneturvalta saadut liikennemerkit, -valot ja vinyylisuojatien. Pyöräilyrataan oli tehty myös erilaisia mutkia ja näin polkupyörän käsittelyä saatiin mukaan päivään. Esikouluikäiset saivat pyöräillä radalla vapaasti, liikennemerkkejä noudattaen. Päivään osallistui kolme esikouluikäistä, joilla ei ollut polkupyöriä mukanaan, joten he olivat radalla jalankulkijoina. Myös muutkin esikoululaiset halusivat olla välillä jalankulkijoina.

Pyöräilyn välissä otettiin muutama esikouluikäinen kerrallaan katsastamaan polkupyöräänsä ohjaajan avustuksella. Pyörä katsastettiin katsastuskortin avulla. Kaikkien pyörät saatiin katsastettua ennen ruokailua ja pyöräradalla vietettiin yhteensä aikaa noin puolitoista tuntia. Ruokailun jälkeen esikouluikäisille annettiin meidän lähettämämme poliisiautotatuoinnit ja he olivat niistä todella innoissaan. Pyöräily oli kaikista niin mukavaa, että sitä jatkettiin pyöräilyradalla vielä ruokailun jälkeen. Kotiin lähtiessä jokainen sai mukaansa Liikenneturvan Jalan ja pyöräillen -oppaan sekä heijastimen.

Keskiviikkona ryhmällä oli kädentaitopäivä ja siihen yhdistettiin liikennekasvatusta. Tiistaina täytettyihin polkupyörän katsastuskortteihin piirrettiin toiselle puolelle oma polkupyörä. Tämän jälkeen korttiin sai tarran ja sen sai mukaansa kotiin. Esikouluikäiset piirsivät myös itse keksimiään liikennemerkkejä. Torstai oli puolestaan metsäretkipäivä ja matkalla metsään päästiin katselemaan tien varrella olevia liikennemerkkejä. Metsässä pohdittiin, millaisia liikennemerkkejä siellä voisi olla.

Perjantaina kerrattiin viikon aikana esiin tulleita asioita. Esikouluikäiset muistivat todella hyvin liikennemerkkejä. Lopuksi vielä muistutettiin yleisesti liikkumiseen liittyviä asioita, muun muassa pyöräilykypärän käytöstä ja siitä, että pimeän tullessa tulisi käyttää heijastinta.

Loppuviikosta heijastimia olikin ilmestynyt monen esikoululaisen takkeihin. He ovat olleet innoissaan liikenneturvallisuuspäivästä ja siitä, mitä pääsivät viikon aikana tekemään ja oppimaan. Lisäksi positiivista palautetta on tullut myös esikoululaisten vanhemmilta. Toivetta sille, että olisimme päässeet poliisina paikalle, on myös tullut ja sitä mekin olisimme toivoneet. Saimme varhaiskasvatuksen opettajilta positiivista palautetta etenkin suunnitelman selkeydestä ja joustavuudesta.

5 PRODUKTI

5.1 Liikenneturvallisuuspäivän suunnitelma

Suunnitelma on saanut alkunsa siitä, että tarkoituksemme oli ensin itse järjestää liikenneturvallisuuspäivä. Kun päivän järjestäminen ei kuitenkaan onnistunut, muokkasimme suunnitelmaamme niin, että varhaiskasvatuksen opettaja pystyy järjestämään liikenneturvallisuuspäivän ryhmälleen itsenäisesti. Koska emme ole kasvatustieteen ammattilaisia, halusimme jättää suunnitelman toteuttamiseen pelivaraa ja suunnitella päivän järjestämiseen keskeiset suuntaviivat. Monessa koulussa on varmasti järjestetty liikenneturvallisuuteen liittyviä päiviä aikaisemminkin ja halusimme tehdä suunnitelmastamme sellaisen, että sen tai osan siitä voi halutessaan yhdistää aikaisempaan suunnitelmaan. Halusimme tehdä suunnitelmasta myös selkeän ja helppokäyttöisen.

Kansilehden ja sisällysluettelon kanssa suunnitelma on yhteensä seitsemän sivun mittainen. Tämän lisäksi suunnitelmassa on viisi liitettä. Liitteitä on muun muassa kypäretestin ohjeet sekä polkupyörän katsastuskortti. Suunnitelmaan kokonaisuudessaan pääsee tutustumaan liitteissä.

5.2 Polkupyörän katsastuskortti

Liikenneturvallisuuspäivää suunnitellessamme jo alussa tuli ajatus ottaa pyöräily osaksi päivää. Lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta polkupyörän katsastaminen tuntui meidän mielestä sopivalta tavalta tutustua omaan polkupyöräänsä. Myös uudistunut tieliikennelaki toi mukanaan pieniä muutoksia esimerkiksi polkupyörän valoihin liittyen ja halusimme tuoda esille näitä asioita.

Etsimme aluksi eri nettisivuilta polkupyörän katsastuskortteja, jotta olisimme voineet hyödyntää jotain valmista korttia. Emme kuitenkaan löytäneet mieluista katsastuskorttia, joten päätimme tehdä sen itse. Näkemyksemme mukaan pyörän kunto on osa liikenneturvallisuutta ja sen takia halusimme pyörän katsastamisen osaksi suunnitelmaamme. Tällöin pyörän kunnan huomioiminen välittyisi myös esikouluikäisten koteihin. Halusimme, että polkupyörän katsastaminen on esikoululaiselle mieluista ja tämän takia katsastuksessa kiinnitetään huomiota vain tärkeimpiin asioihin.

Esikouluikäisille on tarkoitettu katsastuskortti, missä on tavuviivat. Ilman tavuviivoja oleva on tarkoitettu alakoululaisille. Tarkoituksena olisi, että jokainen esikoululainen pääsee itse katsastamaan oman polkupyöränsä. Korteista voi tulostaa haluamansa kokoisia, mutta itse suunnittelimme niistä A6 kokoisia. Niitä voi askarrella edeltävänä päivänä tai käyttää sellaisenaan. Kortin toinen puoli on suunniteltu jätettäväksi tyhjäksi sillä ajatuksella, että sinne voi jokainen esikoululainen piirtää itse oman polkupyöränsä.

Ennen katsastamisen aloittamista, käsite ”katsastus” olisi hyvä käydä läpi, sillä se voi olla monelle entuudestaan vieras. Katsastuskortissa on yhteensä seitsemän eri kohtaa ja tarkoituksena on käydä kohta kohdalta läpi, mitä omasta pyörästä löytyy. Kortin vasemmassa reunassa on laatikoita, joihin laitetaan merkki, jos kyseinen osa löytyy pyörästä. Soittokellon, valojen ja jarrujen osalta merkin saa, jos ne toimivat. Renkaissa puolestaan tulee kiinnittää huomiota siihen, että niissä on ilmaa. Heijastimista ja kypärästä saa merkin, jos ne löytyvät. Kortin oikeassa alakulmassa on ympyrä, jonka sisään on suunniteltu laitettavaksi leima pyörän katsastamisen jälkeen.

Esikoululainen, jolla ei ole polkupyörää voi osallistua tähän rastiin esimerkiksi laittamalla leimoja muiden kortteihin tai auttamalla muuten pyörien katsastamisessa. Korttiin voi piirtää esimerkiksi unelmapyörästään kuvan.

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Vaikka asiat eivät menneet alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, olemme nyt siinä vaiheessa, että työmme on valmis. Työn tekemiseen on mahtunut monenlaista. Alun perin suunnittelema toiminnallinen päivä jäi pitämättä Covid-19 -pandemian vuoksi. Pitkään pidimme päivän toteutumista mahdollisena, kunnes siitä oli luovuttava. Esikoululle ei saanut mennä eikä meidänkään koulun puolelta sallittu vierailuja muihin oppilaitoksiin. Aikataulu alkoi tulla myös vastaan. Olimme ajatelleet, että viimeisteleme työmme nyt syksyllä sen perusteella mitä kevään ja kesän aikana olemme saaneet tehtyä.

Huhtikuussa 2020 luovuimme päivän pitämisestä toukokuussa. Pidimme vielä pientä toivoa yllä, että olisimme kesäkuun alkupuolella päässeet päivän pitoon. Kuitenkin tilanne Suomessa ja maailmalla ei antanut siihen mahdollisuutta. Onneksemme saimme keväällä juteltua Poliisiammattikorkeakoulussa opettajana työskentelevän ylikomisario Olavi Kujanpään kanssa ja erityisesti hän näytti vihreää valoa sille, että voimme toteuttaa opinnäytetyömme liikenneturvallisuuspäivän suunnitelmana.

Toiminnallisen päivän järjestämättä jättäminen harmitti, sillä se olisi ollut meille kummallekin tärkeä asia. Olisimme saaneet toteuttaa itse suunnittelema päivän juuri omalla tavalla. Olemme kiinnostuneita toimimaan lasten kanssa ja tässä olisimme saaneet laittaa itsemme likoon heidän kanssaan. Lisäksi tällöin olisimme saaneet päivään mukaan myös poliisin läsnäolon ja samalla poliisille näkyvyyttä pienemmässä kylässä.

Hyväksytyämme sen, ettei päivän pidosta fyysisesti tullut mitään, aloimme työstää suunnitelmaa liikenneturvallisuuspäivän pitämiseen. Esikoulun opettaja Launosten päiväkodilta lupasi, että he voivat pitää päivän suunnitelmamme pohjalta elokuussa uusille esikoululaisille.

Elokuussa järjestettävää päivää varten toimitimme esikoululle erilaista rekvisiittaa, muun muassa Liikenneturvasta lainatut liikennemerkit sekä painosta tulleet katsastuskortit. Oli mielenkiintoista ajatella, että suunnitelmamme pääsee testaukseen.

Saimme opinnäytetyötä tehdessä paljon hyviä ehdotuksia toteuttamiseen liittyen. Yksi hyvä ehdotus oli videotervehdys osaksi suunnitelmaa. Ehdotus videotervehdyksestä tuli

opinnäytetyöseminaarissa ja sitä ehdotettiin, koska emme päässeet itse mukaan järjestämään päivää. Videotervehdyksen tarkoitus olisi ollut kertoa esikoululaisille, että päivän suunnitelman on kehittänyt kaksi Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijaa ja samalla saada päivään mukaan poliisin näkyvyyttä. Harkitsimme videon toteuttamista, mutta luovuimme ideasta, sillä aika oli rajallinen ja koimme, että se ei suuresti olisi vaikuttanut päivän toteuttamiseen. Lisäksi kaikissa kouluissa ei vielä ole kunnan laitteita, millä videon olisi pystynyt esittämään.

Haluamme kiittää kaikkia henkilöitä, jotka mahdollistivat tämän opinnäytetyön tekemisen. Saimme mukana olleilta asiantuntijoilta hyviä ajatuksia ja ideoita tehdessämme tätä opinnäytettä. Ilman eri tahojen avuliaisuutta emme olisi saaneet näin toimivaa produktia aikaiseksi.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Olemme tässä työssämme käyttäneet luotettavia lähteitä. Lähteinä on ollut muun muassa tieliikennelaki sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton kautta kasvatustieteen ammattilaisten kirjoittamaa kasvatustiedettä. Myös toisella tämän opinnäytetyön tekijöistä on kokemusta usean lapsen kasvattamisesta, joka on tuonut työhön käytännön kokemusta.

Suunnitelmamme on testattu esikoululaisille ja olemme siitä saadun palautteen pohjalta muokanneet suunnitelmaa lopulliseen muotoonsa. Meillä on ollut yhteydenpitoa eri ammattilaisten kanssa ja olemme saaneet neuvoja ja vinkkejä työmme suhteen. Olemme kumpikin tahoillamme olleet yhteydessä varhaiskasvatuksen opettajiin sekä terveydenhoitajaan, että lähihoitajaan. Heiltä olemme saaneet hyväksi havaittuja neuvoja ja vinkkejä työtämme ajatellen.

6.3 Jatko- ja kehittämis ehdotukset

Jos suunnitelmamme pääsee kunnolla käyttöön, tulee ajan kanssa varmasti uusia kehitysehdotuksia. Niitä voi tulla meille itsellemme etenkin, jos pääsemme päivää joskus toteuttamaan. Jatkoehdotuksena tämän suunnitelman voisi ottaa EET-tiimi käyttöönsä. Tällöin suunnitelmaan voisi lisätä poliisiautoon tutustumisen, mikä oli alkuperäisessä suunnitelmassa. Samalla poliisi olisi mukana päivässä ja näin he saisivat lisää näkyvyyttä.

Suunnitelmaa voisi työstää myös paremmin alakouluikäisille. Kertauksen tueksi voisi suunnitella tietovisan liikennemerkeistä. Tämä sopisi lukutaitoisille lapsille.

Suunnitelman testanneelta varhaiskasvatuksen opettajalta saimme kehittämis ehdotukseksi pyörän käsittelyn lisäämisen osaksi suunnitelmaa. Tämän vuoksi suunnitelmaan voisi liittää pyöräilyradan, missä olisi mukana Liikenneturvalta lainaksi saatavat liikennemerkit, -valot ja vinyylisuojat.

LÄHTEET

Esiopetuksen opetussuunnitelma. 2016. Lopen paikalliset tarkennukset 1.8.2016 alkaen. Luettu 19.8.2020

<https://loppi.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/12/Esiopetuksen-opetussuunnitelma-Lopen-paikalliset-tarkennukset-01082016-alkaen.pdf>

Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Tampere: Tammer-Paino Oy.
Liikenne- ja viestintäministeriö. 2016. Periaatepäätös tieliikenteen turvallisuudesta katsoo tulevaan. Luettu 4.8.2020

<https://www.lvm.fi/-/periaatepaatos-tieliikenteen-turvallisuudesta-katsoo-tulevaan-914432>

Liikenne- ja viestintäministeriö. Tieto. Liikenteen turvallisuus. Luettu 4.8.2020

<https://www.lvm.fi/tieto#Liikenteen%20turvallisuus>

Liikenneturva. Lapsen liikennekasvatus. Luettu 1.9.2020

<https://www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapsen-liikennekasvatus-mita-opettaa-ja-minkai-ikaisena#9e3f3c31>

Liikenneturva. Pyörällä liikenteessä. Polkupyörän varusteet. Luettu 24.8.2020

<https://www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/pyoralla-liikenteessa#cfe4274a>

Loppi. Launonen. Luettu 31.8.2020

<https://loppi.fi/palvelut/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/alakoulut/launonen/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotiaan älyllinen kehitys. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-alyllinen-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotiaan sosiaalinen kehitys. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-sosiaalinen-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotiaan persoonallisuuden kehitys. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotiaan fyysinen kehitys. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-fyysinen-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotiaan liikunnallinen kehitys. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotiaan-liikunnallinen-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2020. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. 6–7-vuotias ja median käyttö. Luettu 18.8.2020

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/6-7-v/6-7-vuotias-ja-median-kaytto/>

Myllylä, Tutkimuksellinen kehittämistoiminta ammattikorkeakoulun opinnäytteenä [esitelmä]. Diat 5, 15. Tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot -luento. Luettu 24.8.2020.

Opetushallitus. 2016. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Luettu 10.8.2020
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Oulun kaupunki. Lapsen ikäkaudet – Esikouluikä. Luettu 4.8.2020

<https://lapsuus.ouka.fi/lapsen-ikakaudet/esikouluika/>

Poliisi. Poliisin ennalta estävä toiminta. Luettu 28.8.2020

https://www.poliisi.fi/rikokset/poliisin_ennalta_estava_toiminta

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Puheenvuoroja 72. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Infektiotaudit ja rokotukset. Koronavirus COVID-19. Luettu 19.8.2020

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Infektiotaudit ja rokotukset. Tilannekatsaus koronaviruksesta. Luettu 19.8.2020

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 10§ Esteetön kulku hälytysajoneuville ja kulkueelle, mom. 2. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp446884032>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 13§ Jalankulkijan paikka tiellä ja heijastimen käyttäminen, mom. 4. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp446912240>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 15§ Jalankulkijaryhmät ja kulkueet. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp446918880>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 18§ Tien eri osien käyttö, mom. 4. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp446928304>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 195§ Siirtymäsäännökset, mom. 3. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp448457696>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 49§ Valojen käyttö ajettaessa, mom. 2. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp448531776>

Tieliikennelaki 729/2018. Annettu Naantalissa 10.8.2018. 92§ Suojakypärä. Luettu 13.8.2020

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Pidp446819792>

Traficom. Milloin ajoneuvo on katsastettava. Luettu 4.8.2020

<https://www.traficom.fi/fi/liikenne/tieliikenne/milloin-ajoneuvo-katsastettava>

Venninen, T. Leinonen, J. Ojala, M. 2010. Socca, Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus. ”Parasta on, kun yhteinen kokemus siirtyy jaetuksi iloksi”. Lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Luettu 14.8.2020

http://www.socca.fi/files/627/Yhteinen_kokeminen_jaetuksi_iloksi_lapsen_osallisuus_paa-kaupunkiseudun_paivakodeissa_2010.pdf

Vilka, H. ja Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Väylävirasto. Tieverkko. Liikennemerkit. Arkisto. Luettu 31.8.2020

<https://vayla.fi/tieverkko/liikennemerkit/arkisto>

Väylävirasto. Tieverkko. Liikennemerkit. Luettu 31.8.2020

<https://vayla.fi/tieverkko/liikennemerkit>

SUUNNITELMA LIIKENNETURVALLISUUSPÄIVÄN TOTEUTTAMISEEN ESIKOULUIKÄISILLE

8/2020

SISÄLLYS

1 ALKUSANAT	1
1.1 Suunnitelma	1
1.2 Mitä toteuttamiseen tarvitaan?	2
2 TOTEUTUS	2
2.1 Aikataulu	2
2.2 Rastit	3
2.2.1 Pyöräilykypärän oikeaoppinen kiinnittäminen	3
2.2.2 Polkupyörän katsastaminen	3
2.2.3 Liikennemerkkit	4
2.3 Oppimisen seuranta	4
3 YHTEYSTIEDOT	5
3.1 Liikenneturva	5
3.2 Tekijät	5

LIITTEET

1 ALKUSANAT

Tämä suunnitelma ja tässä liitteenä oleva polkupyörän katsastuskortti ovat kahden poliisi-ammattikorkeakoulun opiskelijan toiminnallisen opinnäytetyön produktit. Opinnäytetyöhömmä pääsee tutustumaan Theseuksessa.

Pohjana suunnitelman tekemiselle on ollut kiinnostuksemme liikenneturvallisuuteen etenkin pienten koululaisten näkökulmasta, sekä 1.6.2020 uudistunut tieliikennelaki. Etenkin pyöräilyn kannalta tulisi huomioida, että jatkossa hämärällä sekä pimeällä tulee olla valkoisen tai vaaleankeltaisen etuvalon lisäksi punainen takavallo. Nämä valot voi halutessaan kiinnittää polkupyörään, pyöräilijään tai kypärään.

Toivottavasti pystytte hyödyntämään tätä suunnitelmaa osana liikennekasvatusta!

1.1 Suunnitelma

Tämän liikenneturvallisuuspäivän ajatuksena on saada esikoululaiset tutustumaan liikenteeseen ja huomioimaan sitä paremmin. Päivään on otettu mukaan polkupyöräilyä ja sitä kautta lähdetään tutustumaan liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen. Tarkoituksena on, että esikoululaiset ottavat päivään mukaan polkupyöränsä ja päivän aikana he pääsevät katsastamaan sen. Lisäksi päivän aikana pääsee tutustumaan pyöräilykypärän oikeaoppiseen kiinnittämiseen sekä yleisimpiin liikennemerkkeihin.

Päivä on suunniteltu esikouluikäisille. Olemme lähteneet rakentamaan päivää niin, että tulevien koululaisten olisi turvallista kulkea koulumatka polkupyörällä. Päivän suunnittelussa on otettu huomioon esikouluikäisen kehitys. Vaikka päivä on suunniteltu esikouluikäisille, tätä suunnitelmaa voi käyttää myös alakoululaisille. Tämä on huomioitu muun muassa sillä, että polkupyörän katsastuskortti löytyy myös ilman tavuviivoja ja hieman yksityiskohtaisempana. Lisäksi päivään voi ottaa halutessaan mukaan ajankohtaisia tai paikallisia liikenteeseen liittyviä asioita.

Suunnitelma on rakennettu joustavasti niin, että sitä voi hyödyntää osittain tai kokonaisuudessaan. Suunnitelman voi yhdistää esimerkiksi pyöräilypäivään, jos sellainen on aikaisemmin järjestetty. Päivä koostuu yhteensä kolmesta eri rastista, joiden toteutus kuvataan tarkemmin kohdassa 2.2.

Tätä suunnitelmaa on testattu Launosten päiväkodin esikouluikäisille elokuussa 2020. Päivän järjestämiseen osallistui kuusi aikuista ja 32 esikouluikäistä. He aloittivat päivänsä kypärätestillä ja tämän jälkeen siirtyivät hiekkakentälle, minne oli rakennettu pyöräilyrata. Radan varrella oli Liikenneturvalta saadut liikennemerkit. Pyöräilyn lomassa yksi ohjaajista otti aina pari esikouluikäistä kerrallaan katsastamaan polkupyöränsä. Aikaa pyöräilyyn ja pyörien katsastamiseen kului alle kaksi tuntia. Tarkemmin Launosten päiväkodin toteuttamistavasta voi lukea opinnäytetyömme kohdasta 4.4. Suunnitelman testaus.

1.2 Mitä toteuttamiseen tarvitaan?

Päivä on suunniteltu toteutettavaksi ulkona, joten piha tai hiekkakenttä on loistava paikka järjestämiselle. Tavoitteena olisi, että esikoululaiset ottaisivat omat polkupyöränsä mukaan, joten pyörän tuomisesta koululle kannattaisi varmasti ilmoittaa koteihin etukäteen. Jos jollain lapsella ei ole polkupyörää, ei se kuitenkaan ole este osallistua päivään.

Päivää varten saa Liikenneturvalta tilattua liikennemerkkejä, -valoja sekä vinyylisuojatien. Halutessaan heiltä voi tiedustella myös muita tarvikkeita. Liikenneturva on tehnyt Jalan ja pyöräillen -oppaan, mikä sisältää paljon kuvia ja tietoa liikenneturvallisuuteen ja uudistuneeseen lakiin liittyen. Oppaaseen voi tutustua myös heidän verkkosivuillaan ja siitä pystyy hyvin kertaamaan aiheeseen liittyviä pääkohtia. Myös näitä oppaita saa tilattua Liikenneturvalta ja itse koemme, että tämä olisi hyvä antaa esikoululaisten mukana kotiin. Näin oppiminen voisi jatkua myös kotona.

2 TOTEUTUS

2.1 Aikataulu

Tarkkaa aikataulua päivän järjestämiselle ei ole, sillä siihen vaikuttaa käytettävä aika, henkilöstö ja ryhmien koko. Lisäksi monella on varmasti omia tapoja miten tämänkaltaisia päiviä toteuttaa, joten halusimme jättää mahdollisuuden aikatauluttaa päivä parhaimmaksi katsomallaan tavalla. Olemme kuitenkin suunnitelleet, että päivän voisi aloittaa yhteisesti pyöräilykypärän oikeaoppisella kiinnittämisellä. Tämän jälkeen jakauduttaisiin kahteen eri ryhmään. Toinen ryhmä aloittaisi polkupyörien katsastamisella ja toinen liikennemerkkeihin tutustumisella ja sitten ryhmät vaihtaisivat.

2.2 Rastit

Rasteja on yhteensä kolme ja niiden toteuttaminen kuvataan seuraavaksi. Etenkin polkupyörän katsastaminen ja liikennemerkkeihin tutustuminen olisi tarkoitus toteuttaa ulkona.

2.2.1 Pyöräilykypärän oikeaoppinen kiinnittäminen

Ensimmäisen rastin tarkoitus on muistuttaa esikoululaisia pyöräilykypärän käytöstä ja sen oikeaoppisesta kiinnittämisestä. Liikenneturvalta saa tilattua pienen kypärän, jonka voi kiinnittää kananmunaan. Tämä testi konkretisoi lapsille kypärän käytön tärkeyttä ja hyödyllisyyttä. Kun kypärän narut laittaa tiukasti ja oikein kiinni, kananmuna pysyy pudotuksen seurauksena ehjänä. Jos narut jäävät löysäksi, kananmunaan tulee särö. Ilman kypärää kananmuna hajoaa. Ohje kypärätestin käyttöön on pakkauksen mukana ja liitteenä tässä suunnitelmassa (LIITE 1). Ellei jostain syystä kypärätestiä pysty itse toteuttamaan, löytyy YouTubea Liikenneturvan sivuilta video kypärätestistä.

2.2.2 Polkupyörän katsastaminen

Polkupyörän katsastusta varten olemme suunnitelleet katsastuskortin. Kortti löytyy liitteenä tästä suunnitelmasta (LIITE 2). Esikouluikäisille on tarkoitettu katsastuskortti, missä on tavuviivat ja ilman tavuviivoja oleva on tarkoitettu isommille koululaisille (LIITE 3). Tarkoituksena olisi, että jokainen esikoululainen pääsee itse katsastamaan oman polkupyöränsä. Korteista voi tulostaa haluamansa kokoisia, mutta itse suunnittelimme niistä A6 kokoisia. Niitä voi askarrella jo edeltävänä päivänä tai käyttää sellaisenaan. Kortin toinen puoli on suunniteltu jätettäväksi tyhjäksi, sillä idealla, että sinne voi jokainen esikoululainen piirtää itse oman polkupyöränsä.

Ennen katsastamisen aloittamista, käsite ”katsastus” voisi olla hyvä käydä läpi, sillä se voi olla monelle entuudestaan vieras. Katsastus tarkoittaa ajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkistamista. Katsastuksella varmistetaan, että polkupyörää on turvallista käyttää liikenteessä. Esikouluikäisille tarkoitettussa katsastuskortissa on yhteensä seitsemän eri kohtaa ja tarkoituksena olisi käydä kohta kohdalta läpi, mitä omasta pyörästä löytyy. Kortin vasemmassa reunassa on laatikoita, joihin laitetaan merkki, jos kyseinen osa löytyy pyörästä. Soittokellon, valojen ja jarrujen osalta merkin saa, jos ne toimivat. Renkaissa puolestaan tulee kiinnittää huomiota siihen, että niissä on ilmaa. Heijastimista ja kypärästä saa merkin, jos ne

löytyvät. Kortin oikeassa alakulmassa on ympyrä, minkä sisään on suunniteltu laitettavaksi leima pyörän katsastamisen jälkeen.

Esikoululainen, jolla ei ole polkupyörää voi osallistua rastiin esimerkiksi laittamalla leimoja muiden kortteihin tai auttamalla muuten pyörien katsastamisessa. Korttiin voi piirtää vaikkapa unelmien pyörästä kuvan.

2.2.3 Liikennemerkkit

Tämän rastin tarkoituksena on käydä läpi yleisimpiä liikennemerkkejä. Kuvia Liikenneturvalta lainattavista liikennemerkkeistä löytyy liitteenä tämän suunnitelman lopusta (LIITE 4). Koska tieliikennelaki uudistui kesäkuussa 2020, on liikennemerkkit vielä vanhan tieliikenneasetuksen (182/1982) mukaiset. Siirtymäaika uusiin liikennemerkkeihin on kymmenen vuotta. Tämän takia liikenteessä voi näkyä sekä vanhoja että uusia merkkejä. Uudistuneiden liikennemerkkien tarkoitus ja kuvat löytyvät uudistuneen tieliikennelain liitteistä 3.1-3.9. Olemme myös koonneet tämän suunnitelman loppuun kuvat uusista ja vanhoista liikennemerkkeistä tilattavien liikennemerkkien osalta (LIITE 5). Suunnitelmassa olevien liikennemerkkien tarkoitukset eivät ole juurikaan muuttuneet lakiuudistuksessa. Esikoululaisten kanssa voi myös vertailla visuaalisesti uudistuneita liikennemerkkejä vanhoihin merkkeihin.

Liikennemerkkejä voisi aluksi käydä esikoululaisten kanssa läpi yksi kerrallaan, kiinnittäen erityisesti huomiota niiden merkitykseen ja väreihin. Tämän voi toteuttaa joko sisällä tai ulkona. Mahdollisuuksien mukaan opittuja liikennemerkkejä voisi käyttää osana pyöräilyrataa, jolloin merkkien havainnollistaminen on käytännönläheisempää. Samalla esikouluikäiset oppisivat pyörän hallintaa. Pyöräilyradan suunnittelun jätämme opettajille, koska tilat ja paikat ovat erilaisia eri paikoissa. Tästä syystä työmme ei sisällä suunnitelmaa pyöräilyradasta. Esikoululainen, jolla ei ole polkupyörää mukanaan voi osallistua pyöräilyrataan olemalla esimerkiksi jalankulkija.

2.3 Oppimisen seuranta

Toiveenamme on, että päivän järjestämisen jälkeen sopivana ajankohtana esikoululaisille järjestettäisiin jotain liikenneturvallisuuspäivään liittyvää. Näin ollen saataisiin tietoa siitä, mitä lapsille jäi päivästä mieleen. Esimerkiksi liikennemerkkien osalta esikoululaisten kanssa voisi piirtää ja värittää liikennemerkkejä. Koululaisille, jotka jo osaavat lukea, voisi pitää liikenneaiheisen tietovisan.

3 YHTEYSTIEDOT

3.1 Liikenneturva

Päivää varten tarvittavat tarvikkeet voi tilata Liikenneturvalta. Liikenneturvalla on toimipisteitä kahdessatoista eri kaupungissa ja jokaisen kaupungin yhteyshenkilöt löytyvät heidän verkkosivuiltaan. Työmme pohjalta olemme olleet yhteydessä Lahden toimipisteen yhteyspäällikköön Ari-Pekka Lattuun ja Helsingin toimipisteen koulutusohjaajaan Tomi Niemeen. Heille molemmille voi laittaa sähköpostia tai soittaa, jos päivään liittyviä tarvikkeita haluaa tilata.

Lahti: Ari-Pekka Lattu, ari-pekka.lattu@liikenneturva.fi, puh 020 7282 366

Helsinki: Tomi Niemi, tomi.niemi@liikenneturva.fi, puh 020 7282 334

3.2 Tekijät

Tämän suunnitelman ja polkupyörän katsastuskortin ovat toteuttaneet kaksi Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijaa Ulla Kurhela ja Sofia Laukkanen. Jos päivän toteuttamiseen liittyen tulee jotain kysyttävää, voi meihin olla yhteydessä sähköpostitse. Otamme mielellämme palautetta vastaan, mikäli olette tätä suunnitelmaa toteuttaneet.

Ulla Kurhela: ulla.kurhela@poliisi.fi

Sofia Laukkanen: sofia.laukkanen@poliisi.fi

Kypärätesti

Kypärätestin tarkoituksena on kananmunan ja minikypärän avulla osoittaa, miten kypärä vaimentaa iskun ja suojaa aivoja vammautumiselta. Kananmunan rakenne muistuttaa ihmisen päätä: pinnalla on kova kuori, mutta sisällä massaa, joka vaurioituu helposti iskusta.

Minikypärä on valmistettu polypropyleenistä, josta myös pyöräilykypärien iskua vaimentava kerros koostuu.

Testiä kannattaa harjoitella pari kertaa ennen esitystä.

Tarvikkeet:

Minikypärä

S- tai M-kokoisia kananmunia

Pieniä muovipusseja

1. Tarkista, että kananmuna on ehjä. Aseta se kypärään. Kerro samalla, miten pään ja munan rakenne muistuttavat toisiaan. Jos pelkää, että testi epäonnistuu ja muna rikkoutuu, voit laittaa munan jo tässä vaiheessa muovipussiin.
2. Kiinnitä hihnat tiiviisti munan ympärille. Samalla voit kertoa siitä, miten tärkeää on säätää kypärä oikeaan asentoon ja kiinnittää hihnat.
3. Pudota kypärä noin puolen metrin korkeudelta pöydälle.
4. Ota muna kypärästä ja laita se muovipussiin. Pudota ja näytä, miten se rikkoutuu. Vielä tehokkaampaa on, jos varaat alustan, jolle voit pudottaa munan ilman muovipussia.

Minikypärää toimittaa Suomessa Liikenneturva

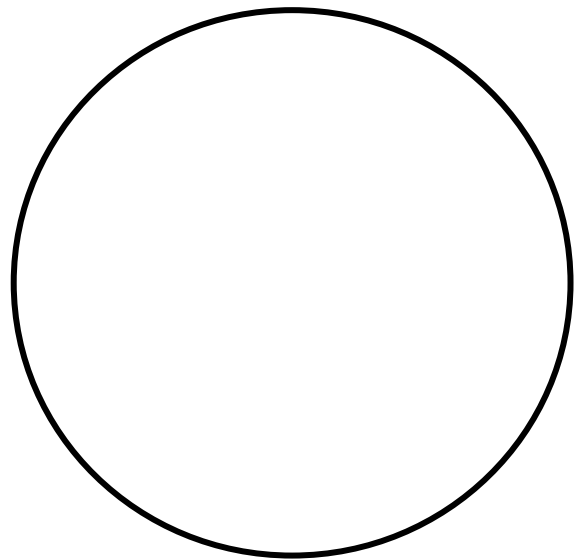

POL-KU-PYÖ-RÄN KAT-SAS-TUS-KORT-TI

- SOIT-TO-KEL-LO
- HEI-JAS-TI-MET
- E-TU-VA-LO
- TA-KA-VA-LO
- JAR-RUT
- REN-KAAT
- KY-PÄ-RÄ

NI-MI:

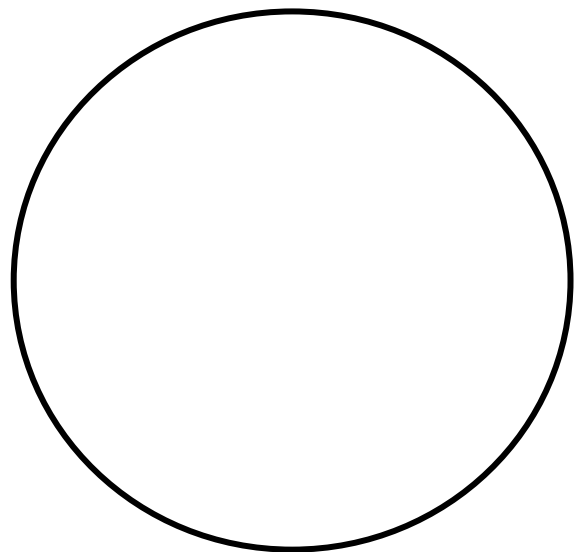

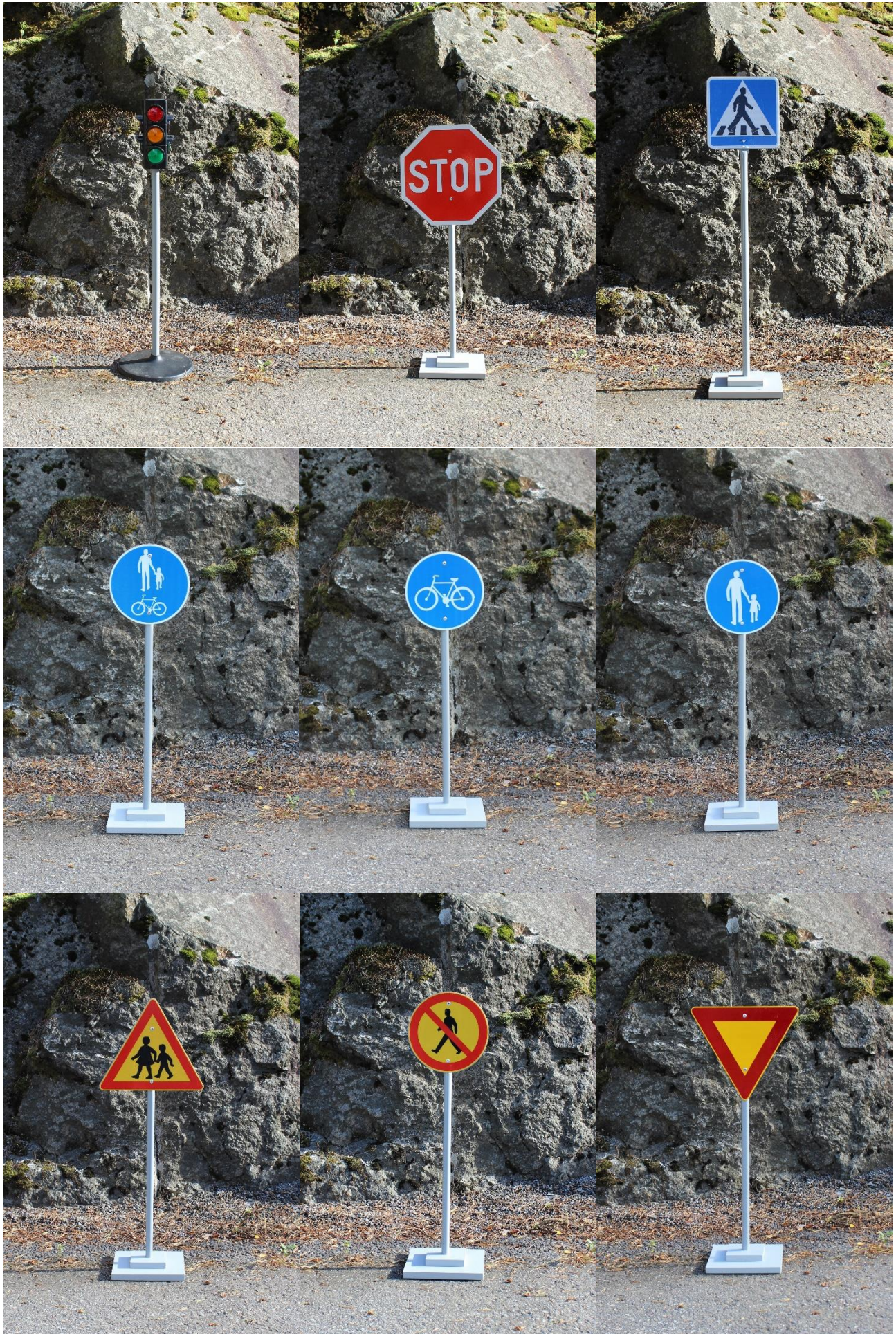
POLKUPYÖRÄN KATSASTUSKORTTI

- SOITTOKELLO
- HEIJASTIMET:
  - VALKOINEN ETUHEIJASTIN
  - PUNAINEN TAKAHEIJASTIN
  - SIVUHEIJASTIMET TAI HEIJASTAVAT RENKAAT
- ETUVALO
- TAKAVALO
- JARRUT
- RENKAAT
- KYPÄRÄ

NIMI:

LIITE 5: Liikennemerkkit

Tässä liitteessä on kuvat liikenneturvallisuuspäivään tilattavissa olevista liikennemerkkeistä, jotka ovat visuaalisesti muuttuneet lakiuudistuksen myötä. Vasemmalla puolella on tieliikenneasetuksen 182/1982 mukainen liikennemerkki ja oikealla 1.6.2020 voimaan astuneen tieliikennelain mukainen. Merkin alla on kyseisen liikennemerkkin koodi. Kuvat: vayla.fi

SUOJATIE

511.

E1

PYÖRÄTIE

422.

D5

JALKAKÄYTVÄ

421.

D4

YHDISTETTY PYÖRÄTIE JA JALKAKÄYTÄVÄ

423.

D6

JALANKULKU KIELLETTY

323.

C13

LAPSIA

152.

A17

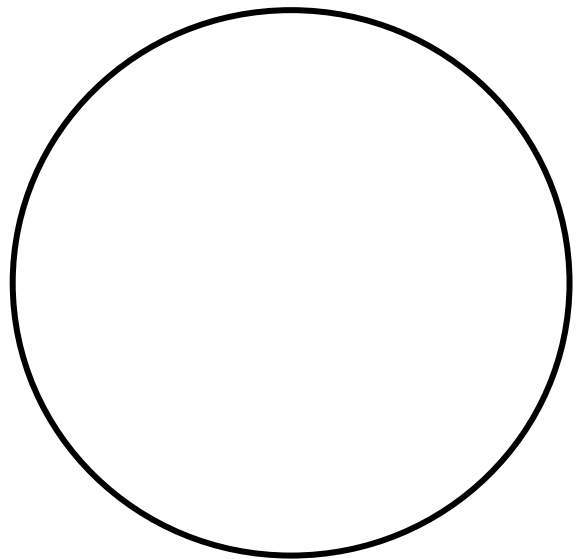

POL-KU-PYÖ-RÄN KAT-SAS-TUS-KORT-TI

- SOIT-TO-KEL-LO
- HEI-JAS-TI-MET
- E-TU-VA-LO
- TA-KA-VA-LO
- JAR-RUT
- REN-KAAT
- KY-PÄ-RÄ

NI-MI:

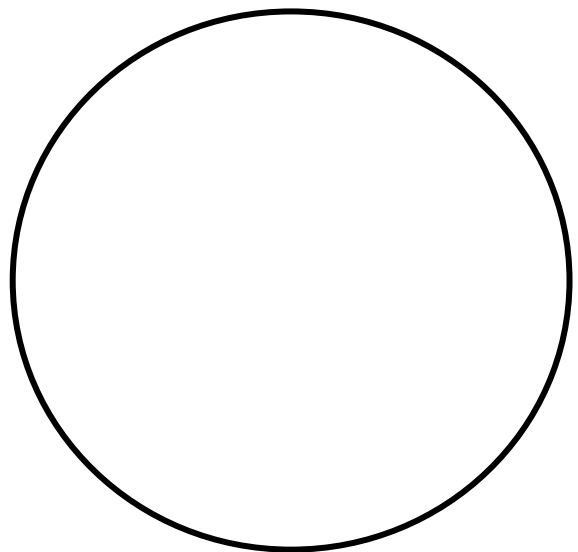

POLKUPYÖRÄN KATSASTUSKORTTI

- SOITTOKELLO
- HEIJASTIMET:
  - VALKOINEN ETUHEIJASTIN
  - PUNAINEN TAKAHEIJASTIN
  - SIVUHEIJASTIMET TAI HEIJASTAVAT RENKAAT
- ETUVALO
- TAKAVALO
- JARRUT
- RENKAAT
- KYPÄRÄ

NIMI:

LIITE 4: Kirje kotiin

Hei!

Lapsenne on tänään osallistunut Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyönä suunniteltuun liikenneturvallisuuspäivään. Tarkoituksenamme päivän järjestämisessä on ollut lisätä lastenne tietoisuutta liikenneturvallisuudesta ja tuoda samalla Teidän vanhempien tietoisuuteen 1.6.2020 uudistunutta tieliikennelakia lähinnä pyöräilyn osalta. Päivään on kuulunut liikennemerkkeihin tutustumista ja polkupyörän katsastamista.

Lapsenne ovat saaneet kotiin mukanaan Liikenneturvan kesäkuussa uudistuneen Jalan ja pyöräillen -oppaan ja toivomme, että tutustutte yhdessä lapsenne kanssa tähän oppaaseen. Oppaassa on selkeästi kerrottu uudistuneesta tieliikennelaista.

Turvallista matkaa!

Ulla Kurhela ja Sofia Laukkanen

Jos Teillä herää kysyttävää asiaan liittyen, meihin voi olla yhteydessä sähköpostitse:

ulla.kurhela@edu.polamk.fi

sofia.laukkanen@edu.polamk.fi

Jalan & pyöräillen

Sisällysluettelo

- sivu 3
  - sivut 4-5
  - sivut 6-9
  - sivut 10-19
  - sivut 20-21
  - sivut 22-25
  - sivut 26-27
- Ennakoi
- Tunne roolisi liikenteessä
- Pidä varusteet kunnossa
- Tiedä, missä kuljet
- Ylitä tie turvallisesti
- Tunne väistämissäännöt
- Ota muut huomioon - kerro aikeistasi

Tähän oppaaseen on koottu keskeisiä jalan-kulkua ja pyöräilyä koskevia liikennesääntöjä. Oppaan kuvat liikennetilanteista ovat havainnollistavia ja pelkistettyjä, esimerkiksi liikennemerkkejä on karsittu kuvien liikenneympäristöistä.

Opas on 1.6.2020 voimaantulleen tieliikennelain mukainen. Muutoksien siirtymäajoista johtuen liikenneympäristöissä voi näkyä kirjavia toteuttamiskäytäntöjä. Esimerkiksi pyörätien jatkeiden merkitsemiselle uuden lain mukaisiksi on annettu kahden vuoden siirtymäaika. Kannattaa siis olla erityisen valppaana liikenteessä.

Opas sopii käytettäväksi niin opetuksen tukena kuin itseopiskelumateriaalina. Voit testata liikennesääntötuntemustasi osoitteessa liikenneturva.fi/tieliikennelaki.

Kuvitukset: Jussi Kaakinen | Taitto: Kaisa Tanskanen
Liikenneturva 5/2020

Liikenne on yhteispeliä, jossa jokainen vaikuttaa osaltaan sekä omaan että muiden turvallisuuteen. Ennakkoinnilla tarkoitetaan liikenteen vaaratilanteiden tunnistamista etukäteen ja niiden ottamista huomioon omassa toiminnassa. Ennakoimalla liikkumisesta tulee sujuvaa, rentoa ja turvallista. Tieliikennelakiin kirjattu ennakoitvelvollisuus koskee jokaista tiellä liikkujaa.

Huomioi muut liikkujat ja liikenneolosuhteet.

Sovita nopeus ja välimatka tilanteen mukaan. Pidä riittävä turvaväli muihin tiellä liikkujiin.

Ota olotilasi huomioon.

Väsymys, päihteet, sairaudet ja lääkkeet voivat heikentää kykyä liikkua liikenteessä. Ne voivat vaikuttaa esimerkiksi tasapainon hallintaan tai kykyyn havainnoida ja arvioida liikennetilanteita tai reagoida niihin.

Keskity liikenteeseen.

Lain mukaan kännykän ja muun teknisen laitteen käyttö ei saa haitata pyörällä ajamista. Myös kävellessä kännykkä voi viedä huomion liikenteestä. Ennen esimerkiksi viestittelyä on turvallisinta pysähtyä. Vältä myös kuulokkeiden käyttöä vilkkaassa liikenteessä.

Mieti turvallinen reitti etukäteen.

Suosi kävely- ja pyöräteitä. Varaa matkaan riittävästi aikaa.

Jalankulkijana

Jalankulkijoita ovat kävelijöiden lisäksi muun muassa potkulautailijat, pyörätuolin käyttäjät, lastenvaunujen kanssa tai suksilla liikkuvat. Jalankulkijoiden tulee noudattaa jalankulkijan liikennesääntöjä sekä käyttää kävelijöille tarkoitettua paikkaa liikenteessä. Jalankulkija on myös pyörää tai mopoa taluttava sekä jalankulkua avustavan tai korvaavan laitteen käyttäjä.

Pyöräilijänä

Polkupyörä on ajoneuvo ja pyöräilijä ajoneuvon kuljettaja. Pyöräilyn säännöillä kuljetaan myös sähköpotkulaudoilla.

Ota pyöräilijänä jalankulkijat huomioon: Anna turvallinen tila jalankulkijalle ohittaessasi häntä.

Edellä kulkeva polkupyöräilijä ohitetaan vasemmalta. Ohitustilanteessa ohittajan on varmistauduttava siitä, ettei ohitus aiheuta vaaraa.

Sähköiset liikkumisvälineet

Jalankulkua avustaviksi tai korvaaviksi liikkumisvälineiksi luetaan laitteet, joiden teho on maksimissaan 1kW ja rakenteellinen enimmäisnopeus 15 km/h. Laitteilla kuljetaan jalankulkijan säännöillä.

Laitetta voi käyttää jalkakäytävällä.

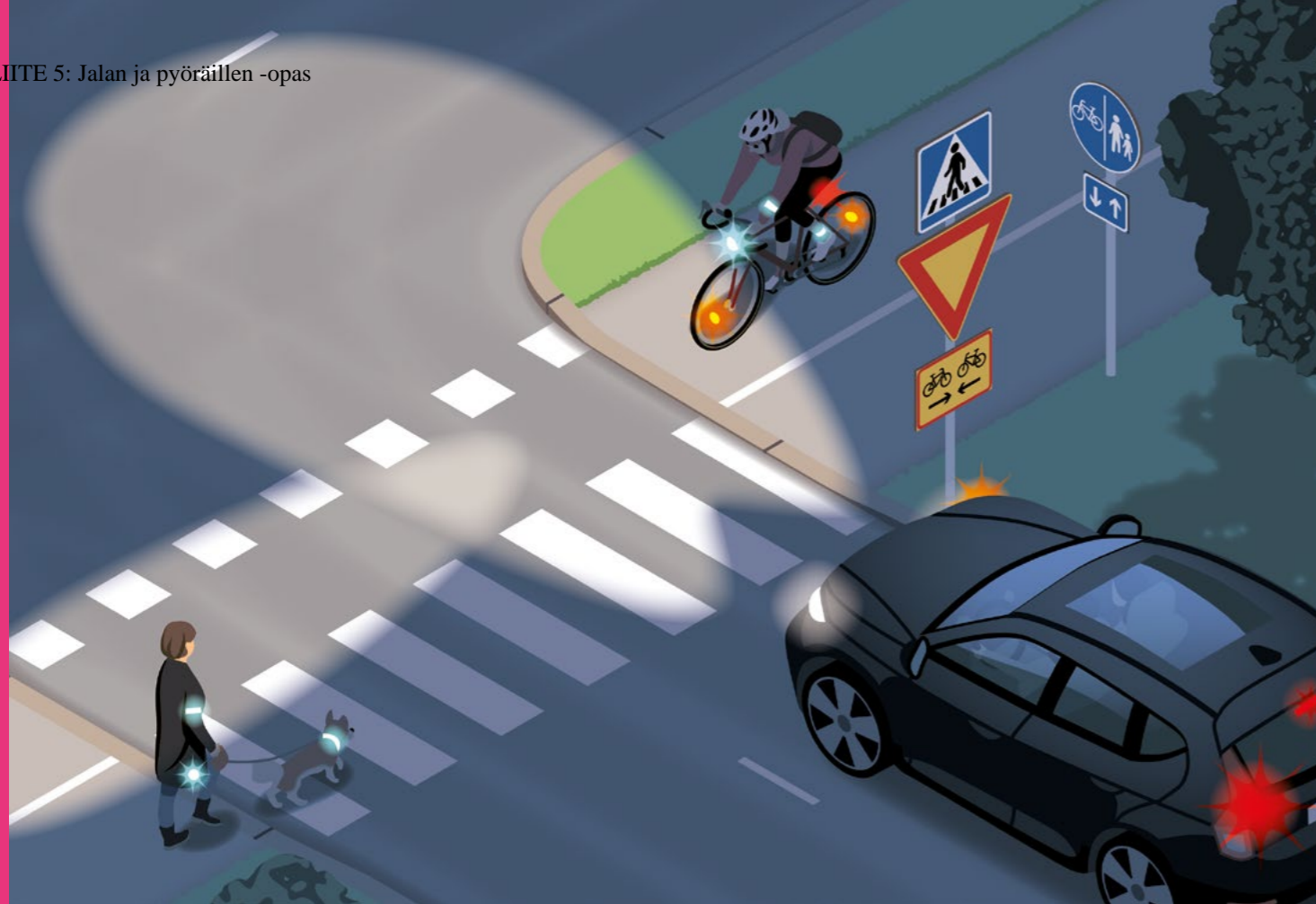

Kevyitä sähköajoneuvoja ovat laitteet, joiden teho on enimmillään 1 kW ja rakenteellinen enimmäisnopeus 25 km/h. Kevyillä sähköajoneuvoilla kuljetaan pyöräilijän säännöillä, tavallisesti pyöräilyväylillä. Itsestään tasa-painottuvaa laitetta voi käyttää jalkakäytävillä. Tällöin kuljettajan on annettava jalankulkijalle esteetön kulku.

Laitteessa tulee olla äänimerkinantolaite ja pimeällä käytettävä heijastimia ja valoja joko laitteessa tai sen käyttäjässä.

Sähköavusteisilla ja moottorilla varustetuilla polkupyörillä, joiden teho on enimmillään 1 kW ja rakenteellinen enimmäisnopeus 25 km/h kuljetaan pyöräilijän säännöillä. Laitteita ja niiden kuljettajia koskevat samat varustevaatimukset kuin polkupyöräilijöitä.

Jalankulkijan varusteet

Lain mukaan jalankulkijan on yleensä käytettävä pimeällä heijastinta. Heijastimen avulla jalankulkija erottuu ajoneuvon kuljettajille hyvissä ajoin. Sateella ja pimeällä ilman heijastinta liikkuvaa on vaikea havaita, vaikka tie olisi valaistu. Heijastin on tarpeen myös valaistulla alueella.

Jotta näyt varmasti, kiinnitä heijastimet molemmin puolin esimerkiksi ranteisiin tai nilkkoihin. Heijastinliivi tai vapaasti heiluva heijastin näkyy moneen suuntaan. Myös lastenvaunut, pyörätuolit, rollaattorit tai kävelykepit kannattaa varustaa heijastimin.

Talvella kunnan talvikengät ja liukuesteet auttavat pysymään pystyssä.

Pyörän ja pyöräilijän varusteet

Turvallinen pyörä on käyttäjälleen sopivan kokoinen ja sitä on helppo ajaa. Tärkeimmät varusteet ovat useimmissa pyörissä vakiovarusteena. **Tarkista, että pyörässä on:**

- Tehokkaat jarrut.
- Heijastimet. Pyörässä on oltava etu-, taka- ja sivuheijastimet.
- Valot. Pimeällä ja hämärässä, tai näkyvyyden ollessa muutoin heikentynyt, on pyöräilijän lain mukaan käytettävä etu- ja takavaloa.

Valot voivat olla kiinnitettynä myös pyöräilijään. Etuvalon on näytettävä vaaleaa ja takavalon punaista valoa.

- Äänimerkinantolaite, esimerkiksi soittokello.

Huolla pyöräsi säännöllisesti. Säännöllinen puhdistus, ketjujen rasvaus ja rengaspaineiden tarkistus kannattaa jokaisen pyöräilevän ottaa tavaksi. Talvella nastarenkaat ovat tärkeä turvallisuusvaruste.

Käytä kypärää

Lain mukaan pyöräilijän ja pyörän matkustajan on ajon aikana yleensä käytettävä kypärää. Kypärä ei estä onnettomuutta ennalta, mutta tapaturman sattuessa suojaa päätä vammoilta tehokkaasti tai lieventää niitä. Tavallisin pyöräilyonnettomuus on pyöräilijän kaatuminen ilman toista osapuolta. Suurin osa pyöräilijöiden vakavista vammoista johtuu päähän osuneesta iskusta.

Kypärän tulee olla sopivan kokoinen ja huolellisesti kiinnitetty. Jos hihnnot ovat löysällä, ja pyöräilijä kaatuu, kypärä ei pysy päässä eikä suojaa kuten sen on tarkoitettu. Iskun jälkeen kypärä on vaihdettava uuteen.

Kypärä suojaa päätä myös silloin, kun ajetaan pyörään verrattavilla sähköisillä liikkumisvälineillä, kuten sähköpotkulaudalla.

Tarkista, että kypärästä löytyy CE-merkintä sekä EN 1078 hyväksyntä.

Matkustajien kuljettaminen pyörällä

Polkupyörät ja siihen verrattavat kulkuvälineet, kuten sähköpotkulaudat on yleensä tehty yhden ihmisen käytettäväksi. Polkupyörällä ja kevyellä sähköajoneuvolla ei saa kuljettaa useampia henkilöitä kuin mille se on rakennettu.

Lapsen kuljettamista varten pyörässä tai kevyessä sähköajoneuvossa on oltava sopiva, tätä käyttöä varten tarkoitettu istuin. Lasta kulje-

tettaessa lapsella on oltava sopiva istuin myös laatikkopyörässä tai perävaunussa. Turvavyö on myös tarpeellinen turvavaruste.

Kuljettaessa matkustajaa polkupyörällä tulee polkupyörässä olla kaksi erillistä jarrulaitetta. Myös polkupyörän matkustajan on yleensä ajon aikana käytettävä kypärää.

Kulje oikeassa paikassa

Jalankulkijan on käytettävä jalkakäytävää tai piennarta. Jos jalkakäytävää tai piennarta ei ole, jalankulkija käyttää pyörätien tai ajoradan reunaa.

Pyöräilijän on käytettävä pyörätietä, jos sellainen on pyöräilijän kulkusuunnassa. Pyörätie on aina merkitty liikennemerkillä. Jos pyörätietä tai pyöräkaistaa ei ole, pyörällä ajetaan ajoradan

oikeanpuoleisella pientareella tai jos piennarta ei ole, pyöräilijä ajaa ajoradalla niin lähellä oikeaa reunaa kuin se on turvallista. Ajoradalla pyöräilijää koskevat samat säännöt kuin muitakin kuljettajia.

Jalkakäytävällä saa ajaa pyörällä vain alle 12-vuotias lapsi, mutta hänkään ei saa aiheuttaa huomattavaa haittaa jalankululle.

Yleensä jalkakäytäviä ei erikseen merkitä liikennemerkillä.

Jalkakäytävä

Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Kävelykatu

Pihakatu

Maantien reunassa

Maantiellä jalankulkija kulkee pientareella. Jos piennarta ei ole, on käytettävä ajoradan vasenta reunaa, ellei oikean reunan käyttö ole turvallisempaa. Pyörällä ajetaan niin lähellä oikeaa reunaa kuin se on turvallista. Pientareen puuttumisen takia pyörällä voi joutua ajamaan keskeämmällä väylällä.

Maantiellä ajettaessa on hyvä huolehtia omasta näkyvyydestä. Ryhmässä ajettaessa ei saa ajaa rinnakkain vaan maantiellä tulee ajaa peräkkäin.

Maantiellä pyöräilijän voi ohittaa vain silloin, kun sen voi tehdä turvallisesti ja riittävän turvavälein.

Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

Jalankulkijalle ja pyöräilijälle on omat puoliskonsa, jotka on erotettu toisistaan esimerkiksi valkoisella viivalla tai erilaisilla päällystemateriaaleilla.

Liikennemerkki osoittaa, kumpi puoli on tarkoitettu jalankulkijoille ja kumpi pyöräilijöille.

Pyöräilijän on ajettava omalla puolellaan oikeassa reunassa. Jalankulkijan paikka on jalkakäytävällä vapaa.

Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Kävelijä kulkee oikeassa tai vasemmassa reunassa.

Pyöräilijä ajaa oikeassa reunassa.

Ohittaessasi muita, varoita heitä soittokellolla.

Pyörätiellä ajetaan yhteen suuntaan, ellei lisäkilvellä ole sallittu kaksisuuntaista pyöräliikennettä.

Kävelykatu & pihakatu

Kävelykadulla ja pihakadulla ajonopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 km/h.

Kaikkien kuljettajien, myös pyörällä ajavien, on annettava jalankulkijoille esteetön kulku.

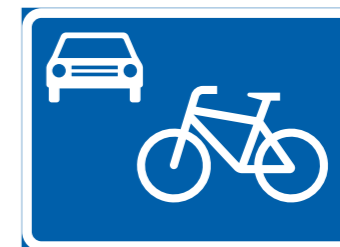
Ota jalankulkijanakin kävelykadulla huomioon toiset liikkujat.

Pyöräkatu

Pyöräkadulla kuljetaan pyöräilijöiden ehdoilla. Pyöräkadulla jalankulkijoille on jalkakäytävä. Autoilijat saavat ajaa pyöräkadulla, mutta heidän on sopeutettava vauhtinsa pyöräilijän tahtiin. Pyöräkadun merkki itsessään ei aseta nopeusrajoitusta, vaan se on erikseen osoitettu nopeusrajoitusmerkillä.

Samaan suuntaan ajavat pyörät eivät saa ajaa rinnakkain.

Pyöräkaista

Tiemerkinnöillä ajoradasta voidaan erottaa pyöräkaista, joka on tarkoitettu pyöräilijöille. Pyöräkaista voidaan merkitä myös liikennemerkillä.

Pyöräkaistalla ajetaan samojen sääntöjen mukaan kuin ajoradalla.

Ajaessasi ajoradalla ohita pysäköidyt autot niin kaukaa, ettei aukeava ovi aiheuta vaaraa.

Pyörätie

Pyörätiellä ajetaan oikeassa reunassa. Pyöräteiden risteyksessä oikealta tulevaa väistetään, ellei liikennemerkki muuta osoita.

Myös jalankulkija saa kävellä pyörätien reunassa, jos jalkakäytävää ei ole.

Moottoriajoneuvolla ei pyörätiellä saa ajaa kuin poikkeustilanteissa.

Joskus pyörätiellä sallitaan mopolla ajo. Silloin se on merkitty lisäkilvellä: "Sallittu mopoille".

Pyörätasku

Pyörätasku on liikennevaloristeyksessä pyöräilijöille varattu odotustila.

Risteyksestä vasemmalle kääntyvä ryhmittyy pyörätaskun vasempaan reunaan ja oikealle kääntyvä oikeaan reunaan.

Pyöräily tai kävely voidaan kieltää liikennemerkeillä

Pyöräilyn kieltävät:

Ajoneuvolla ajo kielletty

Kielletty ajosuunta

Polkupyörällä ajo kielletty

Polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty

Jalkakäytävä

Pyöräily voidaan sallia lisäkilvellä.

Jalankulun kieltävä:

Jalankulku kielletty

Yksisuuntainen tie

Yksisuuntaisella tiellä voidaan pyöräillä kahteen suuntaan, jos se on liikennemerkin lisäkilvin sallittu. Lisäkilvet tulevat sekä yksisuuntaista ajotietä osoittavan merkin yhteyteen että kielletyn ajosuunnan merkin yhteyteen.

Polkupyöräilijän on kuljettava kulkusuuntaansa nähden oikeassa laidassa.

Erityisen tarkkana on oltava kohtaamistilanteissa, kadun päissä ja esimerkiksi pihaväylien kohdalla.

Pyöräilyn ja jalankulun kieltävät:

Jalankulku ja polkupyörällä ajo kielletty

Jalankulku, polkupyöräily ja mopolla ajo kielletty.

Moottoriliikennetie

Moottoritie

Tien ylitys jalankulkijana

Ylitä ajorata suojatietä pitkin, tai ali- tai ylikulku käyttäen, jos sellainen on lähellä.

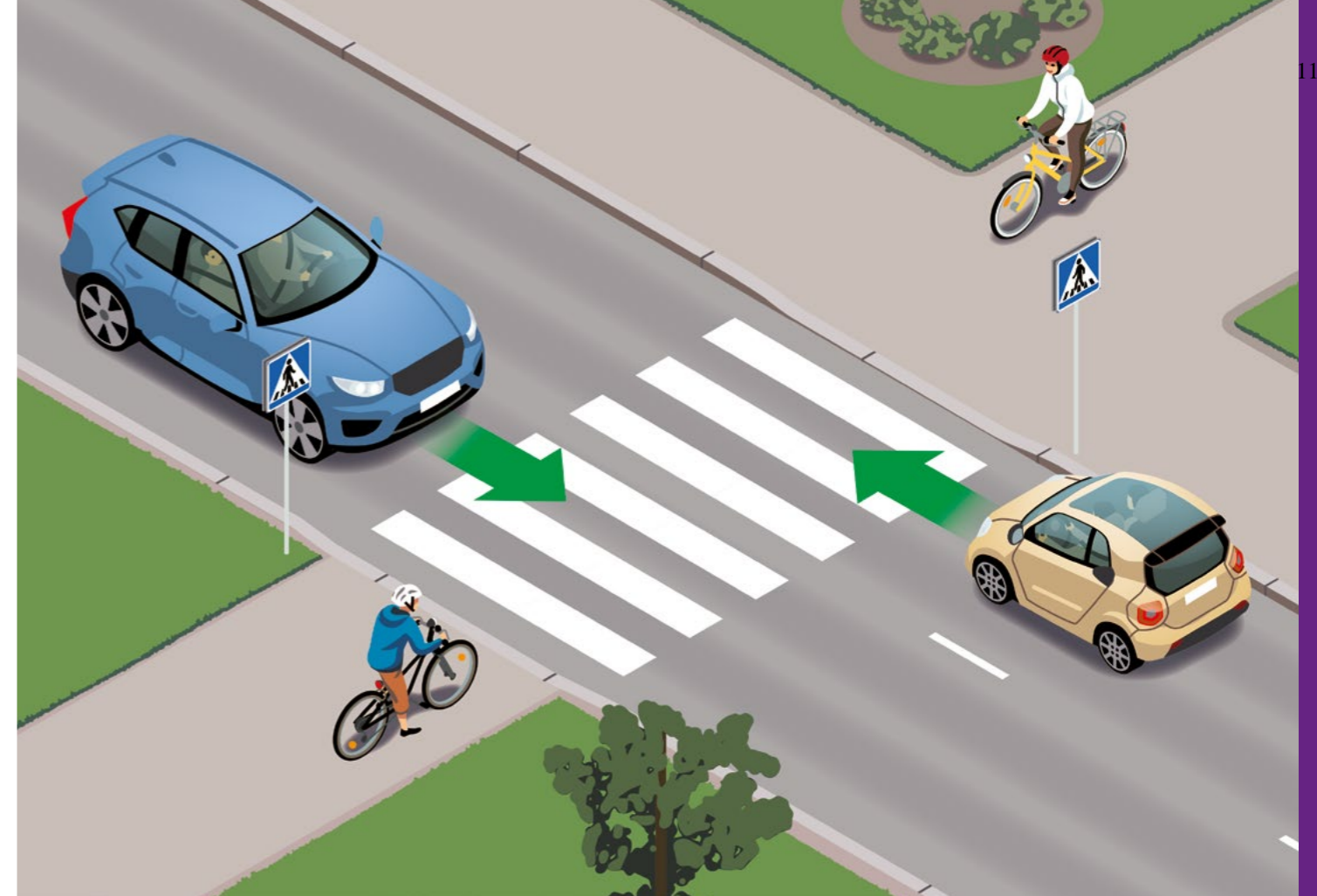
Varmista, että ajoneuvot ovat riittävän kaukana tai että ne hidastavat nopeuttaan ennen kuin ylität tien.

Kuljettajien on annettava tietä jalankulkijalle, joka on suojatiellä tai valmistautuu menemään sille.

Tien ylitys: liikennevalot

Noudata valo-opasteita. Odota vuoroasi tien laidassa omalla puolella väylää. Huomioi muut tienkäyttäjät, älä tuki tarpeettomasti pyörätietä.

Tien ylitys pyöräilijänä

Lähesty ajorataa tai risteystä vauhtia hiljentäen. Valmistaudu pysähtymään tarvittaessa. Seuraa ja ennakoï myös muiden tiellä liikkujien aikeita.

Jos väistämisvelvollisuutta ei ole osoitettu liikennemerkillä, väistäminen pyörätien ja ajoradan risteyksessä määräytyy liikennesäännön mukaan. Risteyksessä pyörätieltä ajoradalle tulevan pyöräilijän on väistettävä sekä oikealta

että vasemmalta tulevaa ajoradan liikennettä. Tästä huolimatta kääntyvän ajoneuvon on aina väistettävä risteävää tietä ylittävää jalankulkijaa, pyöräilijää ja mopoilijaa.

Pyöräilijä voi ylittää tien suojatietä pitkin ajaen. Jos pyöräilijä taluttaa pyöränsä suojatietä pitkin, on hän jalankulkija, jolloin autoilevien on annettava hänelle tietä.

Pyöräilijän tien- ylityspaikka

Pyöräilijän ajoradan ylityspaikka voi näkyä usealla eri tavalla. Käytössä voi olla merkitty pyörätien jatke, pelkät suojiemerkinnät tai sitten ajorata voi olla ilman merkintöjä.

Pyörätien jatke merkitään vain, jos ajorataa ajaville on osoitettu väistämisvelvollisuus liikennemerkillä: väistämisvelvollisuus risteyksessä, pakollinen pysäyttäminen tai väistämisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa. Viimeksi mainitun kohdalla pyörätien jatkeen on oltava korotettu.

Pyörätien jatkeen ajoratamerkintöjä koskeva säädös muuttui uuden tie-liikennelain tultua voimaan 1.6.2020. Muutos ei näy tien päällä hetkessä, sillä tienpitäjillä on kahden vuoden siirtymäaika merkintöjen korjaukseen. Huomioithan, että siirtymä-aikana tiemerkinnot eivät välttämättä vastaa liikennemerkkejä.

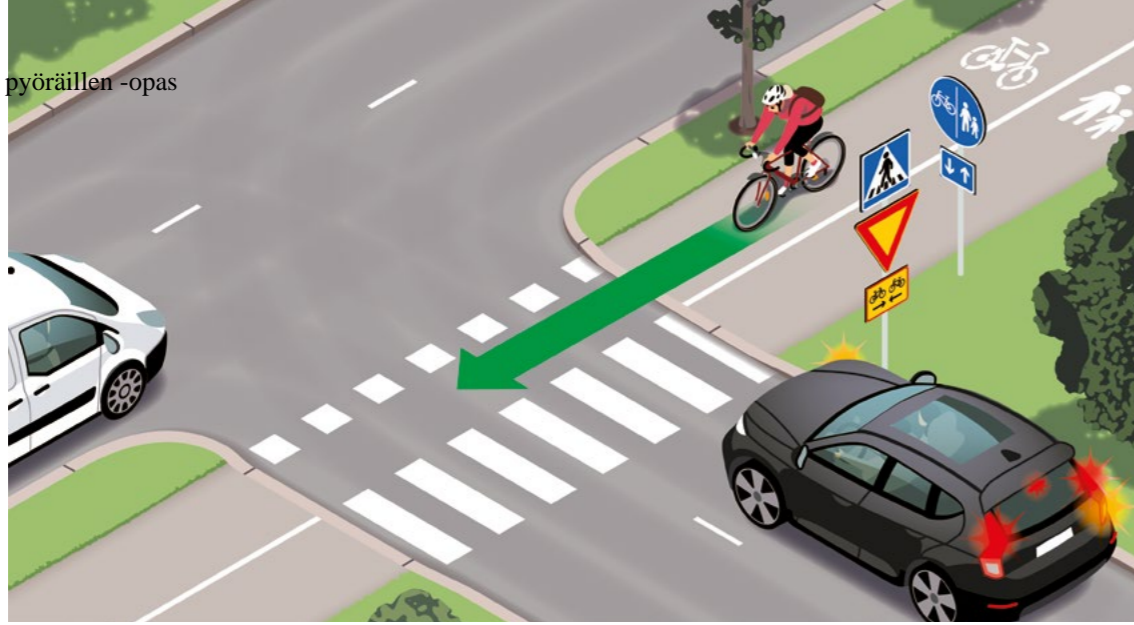
Väistämisvelvollisuus
pyöräilijän tienylitys-
paikassa -merkki

Väistämisvelvollisuus
risteyksessä,
ns. kärkekolmio

Pakollinen pysäyttäminen ja
väistämisvelvollisuus,
ns. stop-merkki

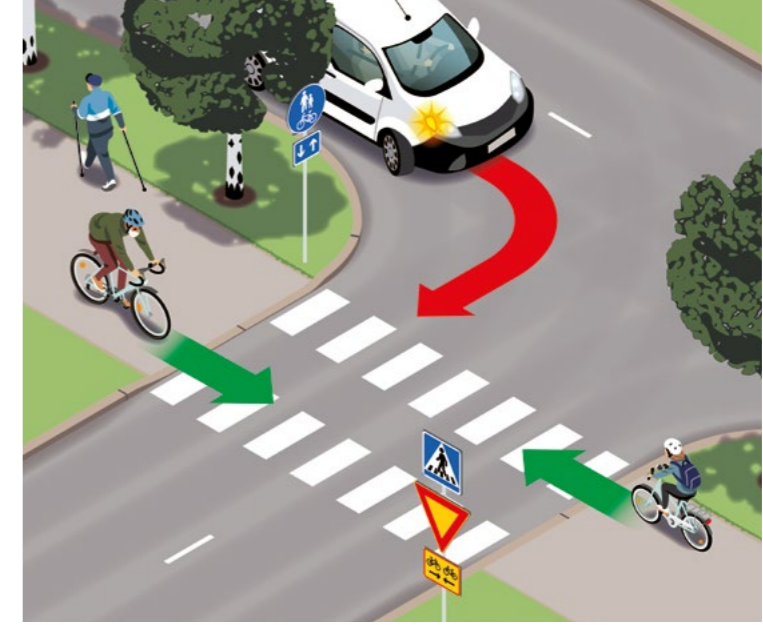

Kääntyvä väistää

Kääntyvä autoilija väistää risteävää tietä ylittävää jalankulkijaa, pyöräilijää ja mopoilijaa.

Lähesty risteystä aina varoen.

Liikennemerkki ohjaa

Kärkikolmion tai stop-merkin suunnasta tulevan on risteyksessä väistettävä myös pyörätien jatkeella kulkevia.

Ennakoi sitä, että oikealle kääntymässä olevan ajoneuvon kuljettajan huomio on usein ajoradan liikenteessä. Oikealta tuleva pyöräilijä voi jäädä havaitsematta.

Stop-merkin ohi ei pyörälläkään saa ajaa pysähtymättä.

Pihasta tielle

Väistä muita tiellä liikkuja aina, kun tulet tielle pihasta, pysäköintipaikalta, pihakadulta tai muusta vastaavasta paikasta.

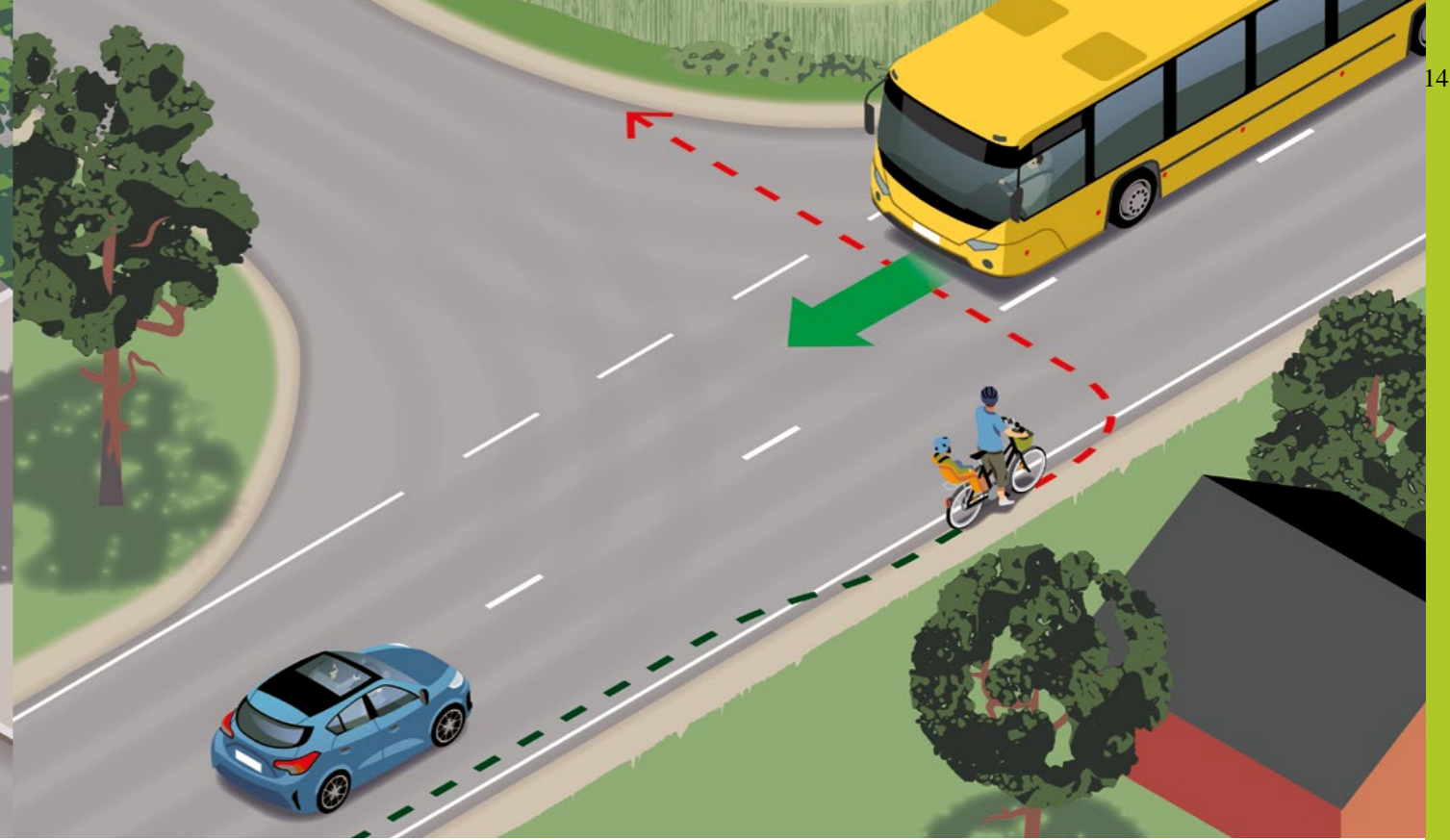
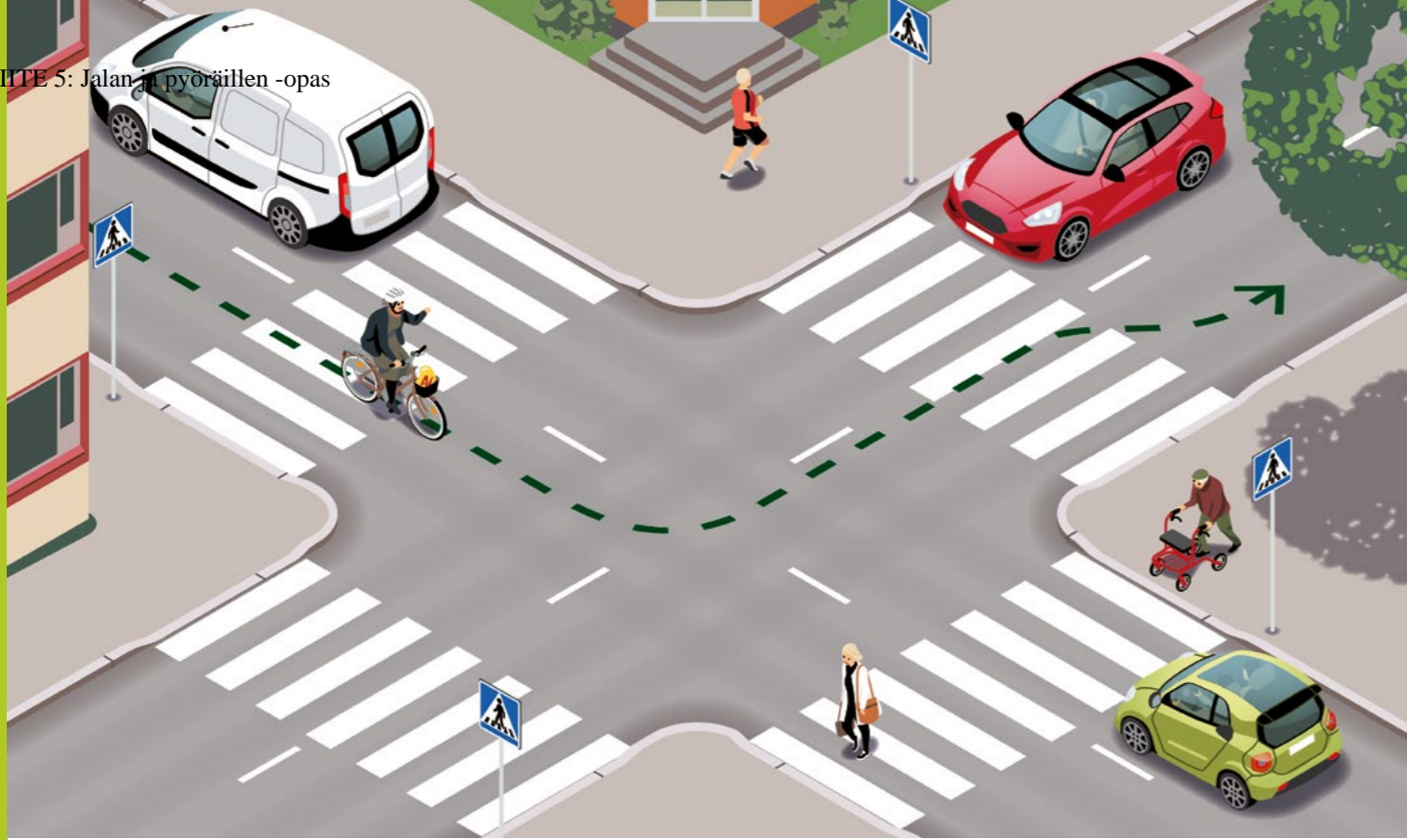
Liikenneympyrä

Liikenneympyrään saapuvan ja sieltä poistuvan autoilijan on väistettävä tietä ylittäviä kävelijöitä, pyöräilijöitä ja mopoilijoita. Liikenneympyrään ajaessa tullaan väistämistä velvoittavan

liikennemerkkin suunnasta. Poistuttaessa liikenneympyrästä on tietä ylittävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää ja mopoilijaa väistettävä.

Kääntymisen ryhmittymällä – näytä suuntamerkkiä

Pyöräilijä kertoo muille tiellä liikkujille omista aikeistaan käsimerkein sekä ajonopeuden ja ajolinjan valinnalla.

Etenkin kääntyessä on tarkkailtava myös takaa tulevaa liikennettä ja näytettävä suuntamerkkiä ajoissa.

Kun pyörällä ajetaan ajoradalla, kääntymisen tehdään niin kuin muillakin ajoneuvoilla eli ryhmittymällä. Oikealle kääntyessäsi ryhmity

oikeaan reunaan. Kääntyessäsi vasemmalle näytä suuntamerkkiä ja ryhmity hyvissä ajoin keskiviivan tuntumaan, pysähdy tarvittaessa. Vasemmalle kääntyvä väistää vastaantulevaa liikennettä. Kun tie on vapaa, käänny vasemmalle. Väistä suojatiellä olevia jalankulkijoita.

Ryhmittymisen lisäksi pyörällä on sallittua kääntyä vasemmalle myös kahdessa vaiheessa, kts. seuraava kuva.

Kääntymisen kahdessa vaiheessa

Kahdessa vaiheessa vasemmalle käännytään ajamalla ensin risteuksen yli tien oikeaa reunaa pitkin.

Ylitä ajorata, kun muuta liikennettä ei tule.

Tarvittaessa pysähdy, jolloin ennätät tehdä huolella havainnot myös takaa tulevan liikenteen suhteen.

Kahdessa vaiheessa kääntymisen on turvallisempaa etenkin tiellä, jolla on korkeammat nopeudet.

Jos ajat pysähtymättä tien yli, muista näyttää suuntamerkkiä.

Turvallista matkaa

Liikkumalla jalan tai pyörällä lisää arkeesi liikuntaa, saat terveyshyötyjä ja ympäristökin kiittää. Kuitenkin vain turvallinen on terveellistä ja taloudellista. Ennakoimalla vältät monet vaaratilanteet.

Keli ja liikennetilanteiden muuttuminen voivat haastaa tutullakin reitillä. On tärkeää valita nopeus niin, että tilanteen pystyy hallitsemaan.

Esimerkiksi talvella pimeys ja liukkaus usein edellyttävät vauhdin hiljentämistä. Myös alueilla, joilla on paljon muita liikkujia, on nopeutta hiljennettävä. Muista liikkujista voi vauhtisi tuntua turvattomammalta kuin sinusta. Emme kulje liikenteessä yksin, joten otetaan toisemme huomioon.

Välitä, muista – ennakoi.
LIKENNETURVA

